

21404

De
mutationibus in portione vaginali uteri
graviditatis tempore
o b v i i s.

Scriptum

BIBLIOTH.
ACADEM.
DORPAT.

Georgius de Knoblock.

DE
MUTATIONIBUS IN PORTIONE VAGINALI UTERI
GRAVIDITATIS TEMPORE
OBVIIS.

DISSERTATIO INAUGURALIS
MEDICA
QUAM
CONSENSU ET AUCTORITATE
GRATIOSI MEDICORUM ORDINIS
IN
UNIVERSITATE LITERARUM CAESAREA
DORPATENSIS
AD GRADUM
DOCTORIS MEDICINAE
RITE ADIPISCENDUM
LOCO CONSUETO PUBLICE DEFENDET
AUCTOR
Georgius de Knoblock.

DORPATI LIVONORUM.
TYPIS VIDUAE J. C. SCHÜNMANNI ET C. MATTIESENI.
MDCCCLVI.

Praefatio.

Antequam ad pertractandam rem mihi propositam accedam, facere non possum, quin viro summe venerando, professori **Dr. P. U. Walter**, qui et petenti mihi, ut dissertationis inauguralis conscribendae materiam proponeret, auctor exstitit, ut de mutationibus graviditatis tempore in portione vaginali obviis scriberem, et in exaranda commentatione tum consilio tum re mihi adfuit, libris, quibus opus erat, benignissime suppeditatis atque bibliothecae suae utendae potestate facta, toto animo gratias quam maximas persolvam.

Huic igitur eximiae viri doctissimi benignitati acceptum refero, quod mihi occasio oblata est, plurimas feminas, quae, ut exploratio obstetricia in se institueretur, nosocomium hujus universitatis obstetricium adibant, observandi atque pervestigandi.

Quum vero facile esset providere, tali ratione non ita magnam observationum multitudinem colligi posse, idem vir experientissimus mihi permisit, ut investigationes ex longa annorum serie sub ipsius auspiciis institutas in meum usum converterem.

Quae quum ita sint, praeter meas ipsius observationes, quae et ipsae auspice viro illo celeberrimo institutae sunt, etiam investigationes intra nonnullorum annorum spatium non a me ipso, sed ab aliis in nosocomio susceptas referam atque exponam.

Quod vehementer dolendum est, quum perpauci inciderint casus, in quibus feminae gravidae mortem obirent, occasio praebita non est, earum cadavera secandi, quod si licuisset, multis rebus nunc obscuris dubiisque plus lucis allatum foret.

Imprimatur

haec dissertatio ea conditione, ut, simulac typis fuerit excusa, numerus exemplorum lege praescriptus collegio tradatur ad explorandos libros constituto.

Dorpati Livon. die XVII. mens. Febr. a. MDCCCLVI.

N° 45⁶.

Dr. **Samson**,

ord. med. h. t. Decanus.

622952

Teste Dr. *Fr. H. G. Birnbaum* ¹⁾, *G. Guilielmus Stein* major primus doctrinam de portionis vaginalis mutationibus graviditatis tempore obviis protulit.

Auctore *Birnbaum*, dum et medici anglici fere totam hanc quaestionem silentio praeter-eunt et francogallici, sententiae cli *Baudelocque* adstipulati, eam quam brevissime tractant, in Germania viri docti, votis fere omnium ibi medicorum obstetriciorum, praesertim professoris celeberrimi *Kilian*, respondentes, quam maxime in eo elaborant, ut totam illam doctrinam denuo confirmant atque fulciant.

Dr. *P. U. Walter*, professor honoratissimus, eadem mente ductus, me adhortatus est, ut, quantum fieri posset, de portionis vaginalis mutationibus, quae singulis graviditatis mensibus evenirent, praesertim quod illarum dignitatem ad graviditatis tempora computanda attineret, aliquid certi eruere studerem. Itaque id maxime agam, ut ex tabulis propositis saltem nonnulla quodammodo certa de portionis vaginalis situ, longitudine, ceterisque rationibus concludam.

Quod ad graviditatis tempus definiendum spectat, equidem aut inde a partus die jam alato tempora retro computavi, qua in re partus tempus diem graviditatis ducentimum octogesimum posui, aut, quibus in casibus, quo die partus editus esset, commemoratum non erat, primo secundum methodum a *Naegle* commendatam partus diem definire conatus, inde eodem, quo in casu altero, modo rem institui.

Quaedam ad anatomiam pelvis osseae feminae atque ad uteri situm pertinentia praemittam. Pelvis feminae, uti inter omnes satis constat, duabus maxime partibus altera supra alteram positus consistit. I. pelvi majore, quo quidem nomine omnis pars supra lineam innominatam ossium ilei sita appellatur, et II. pelvi minore, i. e. parte infra lineam modo dictam posita.

In hac parte posteriore multi medicorum obstetriciorum propter magnam, quam in partu sibi vindicant, gravitatem tria spatia, quae aperturae dicuntur, discernunt, dum alii, uti *Ritgen*, *Kilian*, *Naegle*, quorum exemplum nos quoque sequimur, quattuor aperturas statuunt, nempe 1) aperturam primam s. introitum pelvis, quae quidem apertura a parte anteriore margine superiore ramorum horizontalium ossium pubis, a latere linea innominata ossium ilei, parte postica linea arcuata ossis sacri et margine promontorii anteriore continetur; 2) aperturam secundam s. mediam s. spatium maximum, quae apertura a parte antica symphysis ossium pubis media, a latere acetabulorum parte media, incisura ischiadica majore, et a parte posteriore vertebrarum spuriarum secundae tertiaeque commissura limitatur; 3) aperturam tertiam s. spatium minimum, quae apertura inter inferiorem regionem acetabulorum, marginem inferiorem symphyseos ossium pubis, duas spinas ischiadicas apicemque ossis sacri situm obtinet; 4) aperturam quartam s. exitum pelvis, inter arcum ossium pubis taberaque ossium ischii et ossis coccygis apicem positum.

Uteri portionisque ejus vaginalis situs in statu non gravido.

Quae de uteri portionisque ejus vaginalis positione in diversis compendiis inveniuntur, inter se haud parum discrepant, tum in ratione, quae utero cum axibus intercedat, definienda, tum de ratione, quae in portionis vaginalis et aperturarum situ exstet.

Ed. de Siebold, *Arm. Fr. Naegle*, *Kilian*, *Ritgen*, *Rosshirt*, *Ed. de Siebold*, uteri fundum statu non gravido ossium pubis marginem non excedere, consensu affirmant, ita ut

uteri os in apertura media circiter pollicem ab arcu ossium pubis distare tangendo cognoscatur, dum, auctore *Kiwisch* de *Rotterau*, uteri fundus paullulum infra pelvis introitum est positus. *Plath*, *Birnbaum*, *Hueter*, *Busch*, *Stark*, *Scansoni*, tantummodo afferentes, uteri fundum in superiore pelvis minoris parte situm esse, de hac ratione nihil certius proponunt.

Haec quaestio ut ad liquidum exploretur, duae investigandi uteri praesertimque portionis vaginalis methodi in promptu sunt, quarum altera in eo consistit, ut spinam ischii et ligamentum spinosum quaeras, id quod nunquam difficultatem ullam offert, quo facto, digitum paullulum commovendo facile ad portionem vaginalem pervenitur, cujus quidem situs, quum distantia per exigua sit, facile definiri potest; altera in eo constat, ut, digiti medii apice ad os coccygis, digito indice ad portionem vaginalem positus, digitos, situ non mutato, educas, qua in re ex duorum digitorum distantia, quantum portio vaginalis ab ossis coccygis apice distet, facile metiri possis.

Quodsi reputaverimus, uterum in universum longitudine 2" 3—6" aequare, promontoriumque a vertebrarum spuriarum secundae tertiaeque commissura tantundem distare, quum porro dubium non sit, quin uteri fundus non situs sit supra conjugatam introitus pelvis, necesse est, segmentum inferius portionis vaginalis jam in apertura secunda positum esse, etiamsi uterus proxime ipsi ossi sacro adjaceret. Quum vero uterus fere in linea mediana pelvis situm teneat, quoniam diametros recta introitus pelvis et diametros recta aperturae secundae angulo acuto concurrunt, distantia in linea mediana aliquanto minor uterique finis inferior magis deorsum positus sit necesse est.

Auctorum sententiae de ratione, quae inter axem uteri pelvisque axem intercedat, multis in rebus parum concinunt. Namque, auctoribus *Fr. B. Osiander*, *Ed. de Siebold*, *Busch*, *Arm. Fr. Naegle*, *Hueter*, statu non gravido uteri axis cum axe introitus pelvis omnino congruit, qua in re tamen viri docti haud infitiantur, exceptiones nequaquam deesse, necnon tempore mensium vel procreandi (*Ed. de Siebold*) aliisve momentis situm illum multis modis commutari posse. *Kiwisch* de *Rotterau* et *Plath* uteri axem longitudinalem cum introitus pelvis axe non omnino congruere, sed paullulum cum eo decussari contendunt, quorum virorum prior tamen concedit, hanc rationem a vesica urinaria oppleta atque ab ejus formatione pendere. Omnino omnes medici obstetricii in eo consentiunt, ut et vesicam urinariam et intestinum rectum, prout eorum status diversi fuerint, ad uteri positionem permagni momenti esse judicent. Etenim et vesica urinaria, prout magis minusve oppleta fuerit, ut uterus magis minusve ad partem posticam repellatur, efficit, et intestinum rectum, pelvim ad partem sinistram coarctando, ut uterus ejusque portio vaginalis dextrorsum spectent, facit. Qua de re, id quod mirationem movet, cadaverum sectiones nos nihil certius docere, ex investigationibus ab *Autenrieth* ²⁾ institutis elucet, qui quidem talem habebat disquisitionum eventum, ut, cavo abdominali cavoque pelvis a parte antica apertis, uterum, qui, remotis intestinis inter vesicam urinariam uterumque positus, jam adminiculo suo careret, nunc ad hanc nunc ad illam partem versus descendere cognosceret, qua re fieret, ut relativa partium inter se dispositio ex cadaverum sectionibus tali modo institutis certo definiri nequiret. Idem scrutator rem longe aliter se habere intellexit, si cavum abdominale et cavum pelvis a parte posteriore aperirentur, qua in re, osse sacro exsecto intestinoque recto remoto, ratio, quae est inter singulas partes genitales internas, luculentius appareret, quoniam ovaria cum ligamento fibroso ea cum uteri substantia conjungente, ope intestinorum tenuium expansa, situm certum fixumque obtinerent. Hac ratione inita, et tubarum uterinarum cum ovariis rationem facilius perspicere et imprimis uteri ejusque portionis vaginalis situm ac directionem melius cognosci posse observavit. Secundum hujus viri docti sententiam partium singularum inter sese relatio praesertimque intestinorum tenuium inter vesicam urinariam uterumque positorum ratio plurimum valet ad uteri cum axe introitus pelvis ra-

1) *Friedr. H. G. Birnbaum*: Ueber die Veränderungen des Scheidentheils. Bonn 1841. pg. VII.

2) *Dr. Joh. Christ. Reil* und *Dr. J. H. F. Autenrieth*: Archiv für die Physiologie. Halle 1807. Vol. VII. pg. 294 u. 295.

tionem. Uterum plerumque magis in posteriore pelvis spatio situm esse contendit, neque pelvis axi parallelum esse aut cum illo congruere, sed angulo acuto cum eo concurrere.

Jam, si ad collum uteri portionemque vaginalem contemplanda accesserimus, plerosque auctorum has uteri partes discernere videmus: 1, fundum uteri, usque ad tubarum Fallopii insertionem pertinentem; 2, corpus uteri i. e. eam uteri partem, quae usque ad uteri os internum porrigitur; 3, collum uteri, nempe partem uteri infimam eandemque tenuissimam ab ore uteri interno usque ad os externum, cujus portionem in vaginam prominentem, uti ajunt, 6" longam, portionem vaginalem appellare solemus. Cujus portionis pars anterior posteriore brevior est. In ejus parte inferiore foramen est (os uteri externum), limitatum illud quidem duobus labiis, quorum alterum idque antea paulo longius, alterum posterius paulo brevius esse cernitur.

Portionis vaginalis positio, qualem in virginibus se praebeat, ab aliis aliter describitur; plerumque tamen haec portio inter aperturas secundam tertiamque situm tenet. Ceterum, uti ubique, item hic pro diversis hominibus diversitates quaedam observari posse videntur, quoniam et portio vaginalis, pariter atque in aliis corporis partibus animadverti solet, in nonnullis brevior, in aliis longior apparet, et fissura transversa adeo nonnullis in casibus deesse traditur. Namque, uti nasus manusve, quamvis in aliis hominibus alia cernantur, tamen certum quendam typum ostendunt, quo in omnibus paria esse cognoscantur, item in portione vaginali eadem rei est ratio.

Teste *Birnbaum* ^{3a)}, qui quidem de hac materia diligentissime scripsit, verbi causa portionis vaginalis longitudo, quae secundum illum a plerisque auctoribus 10"—12" aequare putatur, prout ejus portionis situs aut altior aut inferior est, variatur, ita ut portionis vaginalis brevis saepe non exstet nisi in speciem. Neque non, uti vir doctus censet, quaedam vitae rationes ad portionis vaginalis longitudinem nonnihil valent. *Krause* ^{3c)} portionem vaginalem longitudine 6" aequare existimat. *Blundell* ^{3b)} colli uteri longitudinem 1½" esse censet. *Dr. Pank* ⁴⁾ denique se in pervestigationibus tum tactu tum ope oculorum instituendis observasse testatur, in feminis non gravidis portionem vaginalem et forma et longitudine quam maxime differre. Ait enim, modo crassissimam torosamque, fere 1" longam, modo crassam brevissimamque, semiconicam, sine ulla conspicua prominentia ad oris uteri labia fuisse; saepe eandem usque ad labia decurtatam esse, quin immo haec ipsa labia, praesertim anteriora, omnino evanuisse uterique os in fornice vaginae persentiri, in omnibus ejusmodi casibus tamen utero minime affecto sed prorsus integro. Errores ut evitentur, praesertim quod ad medicinam legalem attineat, *Pank* nullam mensuram pro norma ponendam esse arbitratur, quoniam in feminis non praegnantibus omnino similes portiones vaginales reperiuntur, atque in feminis graviditate jam provectoribus. Censet potius, portionis vaginalis dimensiones, quum aequae ac nasorum inter se differant, non posse nisi in universum statui, qua in re admonet, statu non gravido pares inveniri posse formas atque priore graviditatis spatio dimidio, dum in parte dimidia altera, quum et plura et certiora signa haud deficiant, facilius sit errores evitare. Itaque noxium esse judicat, si quis tironem ex certo quodam hysteroplasmate graviditatis tempus internoscere velit, quum id quidem ne medico quamvis exercitato quidem semper contingat.

Nos in ea sumus sententia, ut hysteroplasmata, qualia nunc adhibeantur, eum in finem comparata esse existimemus, ut et varias indicent commutationes, quas diversae vitae aetates in portione vaginali producere queant, et tiro in certis ope tactus definitionibus exerceatur, neque vero id valere, ut nobis normas praebeant, quae in omnibus portionibus vaginalibus ratae appareant.

3a) *Fr. H. G. Birnbaum*: Zeichenlehre d. Geburtshilfe. Bonn 1844. § 26.

3b) *James Blundell*: Vorlesungen über Geburtshilfe, deutsch bearbeitet von Dr. Ludw. Calmann. Leipzig 1836. pg. 210.

3c) *Alb. Krause*: Die Theorie und Praxis der Geburtshilfe, Vol. I. Berlin 1853. p. 45.

4) In: *J. C. G. Frickes* und *F. W. Oppenheims* Zeitschrift für die gesamte Medicin. Hamburg 1840. pg. 53 et sq.

Portionis vaginalis feminarum primum gravidarum commutationes, quae primo graviditatis mense fiunt.

Ultimis his annis quum in hoc nosocomio obstetricio nulla femina primum mensem gravida in observationem venerit, inde hanc conclusionem efficere licet, in universum graviditates intra primos dies duodetriginta raro observandas offerri. Qua de causa, quum nostris ipsorum observationibus careamus, quae ab aliis comperta sunt, afferre cogimur, de quibus quid nostra ferat sententia, adjungere conabimur.

Omnes fere auctores portionem uteri vaginalem, qualis mense primo graviditatis appareat, hunc in modum describunt. Brevi post conceptionem tempore uterus, qui adaucto succorum affluxu gravior exstitit, in inferiorem pelvis minoris partem descendit, molliorque (magis spongiosus) calidiorque et crassior evadit, quae intumescencia tamen, testante *Hussian* ⁵⁾, vix animadverti potest, id quod, quantum nos censemus, difficile est demonstratū, quoniam necesse est femina jam antea, nimirum casu, pervestigata fuerit. Oris uteri labia, quum et ipsa tumefiant, efficiunt, ut os uteri, attamen (auctore *El. de Siebold* ⁶⁾) non semper manifesto, rotundetur, atque, longitudinis respectu habito, inter se adaequantur.

Simul portio uteri vaginalis secundum *Camper* ⁷⁾, *Schmidt* ⁸⁾ et *Ed. de Siebold* ⁹⁾ utero ad partem anteriorem dependente (*Camper*) magis ad partem posticam versus spectat. E contrario *Crédé* ¹⁰⁾, portionem vaginalem, propterea quod uterus erectus sit, magis ad partem inferiorem conversam esse, censet. *Busch* ¹¹⁾ recta eam deorsum spectare ait, dum *Baudelocque* ¹²⁾, qui ceterum ejus directionem ad partem posticam interdum inveniri haud infititur, et *Scanzoni* ¹³⁾ portionem vaginalem cum ore uteri ad anteriora versam esse contendunt.

Illam oris uteri rotundationem *G. G. Stein* ¹⁴⁾ pro certissimo graviditatis indicio habet, qua in re tamen non negandum est, eandem in feminis non gravidis quoque, praesertim in sterilibus, inveniri. *Dr. J. F. Weissenborn* ¹⁵⁾ autem portionem vaginalem inferius descendentem pro graviditatis signo putat; *Luetzelberger* ¹⁶⁾ et posteriori oris uteri labio longiori facto, id quod ab aliis quoque fere consensu statuitur, et ori uteri in foramen rotundum permutato plurimum attribuit; *Heine* ¹⁷⁾ hisce verbis utitur: „ein höchst wichtiges Schwangerschaftssymptom besteht in den Veränderungen, denen Mutterhals und Muttermund unterworfen und die durch die innere Untersuchung erkennbar sind. Meist entscheidet dieses Zeichen auf das Bestimmteste das Vorhandensein von Schwangerschaft, und, wo andere Zeichen trügen, müssen die Veränderungen der Vaginalportion des Uterus selbst den Ausschlag geben. Die vordere Muttermundlefe gleicht sich mit der hinteren aus, und zwar durch Verlängerung dieser letzteren, ausser da, wo Krankheiten mit Degeneration und Ausdehnung der Vaginalportion vorhergegangen, oder wo bereits eine Geburt stattgefunden.“

Contraria sententiae Steinianae *Velpeau* ¹⁸⁾ profert, apud quem quidem haec legimus; „Je ne puis pas taire cependant une particularité qui lui en peut être imposé, pour cette saillie an-

5) *Raph. Ferd. Husstan*: Die Physiologie und diätetische Behandlung der Schwangeren und Gebärenden etc. Wien 1827. § 109.

6) *Elias v. Siebold*: Lehrbuch der theor. pract. Entbindungskunde, Vol. I. Nürnberg 1812. § 232.

7) *Petrus Camper*: Betrachtungen über einige Gegenstände aus der Geburtshilfe. Leipzig 1777. pg. 31.

8) *Jos. Herm. Schmidt*: Kleines Hebammenb. Berlin 1847. pg. 48 et 49.

9) *Ed. Casp. Jac. v. Siebold*: Lehrb. der Geburtshilfe. Braunschweig 1854. § 140.

10) *Carl Siegm. Franz Crédé*: Klinische Vorträge über die Geburtshilfe, part. I. Berlin 1853. pg. 395.

11) *Dietr. Wilh. Heine*: Busch: Lehrb. der Geburtshilfe. Berlin 1849. § 104.

12) *Il Baudelocque*: L'art des accouchements. Tom. I. Paris 1822. § 401.

13) *Friedr. Wilh. Scanzoni*: Lehrbuch der Geburtshilfe. Wien 1849. pg. 165.

14) *Georg Wilh. Stein*: Lehre der Geburtshilfe. Elberfeldt 1825, Vol. I. § 158.

15) *Dr. Joh. Weissenborn*: Anleitung zur Geburtshilfe. Erfurt 1801. § 53.

16) *Christ. Hieronim. Th. Lützelberger*: Handbuch für Hebammen. Coburg u. Leipzig 1801. pg. 31.

17) *Dr. Heine*: Leitfaden der Entbindungskunst. Braunschweig 1835. pg. 49 et 50.

18) *Alf. A. L. M. Velpeau*: Traité élémentaire de l'art des accouchements, Tom. I. Paris 1829. § 330.

rière dont il est vaguement parlé dans la traduction française de son ouvrage (*Stein*). Il m'est arrivé plusieurs fois, et je l'ai fait remarquer à nombre d'élèves, de trouver chez des femmes, que beaucoup de personnes avaient déjà touchées, la lèvre antérieure sensiblement plus longue et plus molle qu'au commencement de notre séance pratique; en examinant alors cette lèvre avec soin, il était facile d'y sentir une véritable crépitation et de voir, qu'elle était boursoufflée, comme fongueuse, mais c'est là une disposition tout à fait étrangère à la gestation et que les attouchemens fréquemment répétés aux quels nous avons soumis ces femmes, avaient seuls produite. De causa, qua fiat, ut os uteri rotundetur, virorum doctorum sententiae discrepant. Sic *Hohl*¹⁹⁾ et *Ritgen*²⁰⁾ hanc rotundationem eo effici arbitrantur, quod oris uteri anguli intumescunt inter se exaequantur, sic *Lauer* et ex parte *Birnbaum*²¹⁾ quoque phaenomenon illud ex propendente filo crassiore muci spissiusculi lentissimique deducunt, uteri ore ipso non re vera rotundato (?) (*Birnbaum*). *Crédé* cum *Birnbaum* consentiens talem statuit opinionem, ut os uteri quoque contractanti rotundius apparere dicat, quum tamen, speculo in usum vocato, id etiam omnino in transversum extractum esse cernas. Apud *Birnbaum* hunc locum legimus: „Soviel ist jedenfalls gewiss, dass man bei Schwangeren, wie Nichtschwangeren, am häufigsten einen queren Muttermund findet, am seltensten einen runden und dass die Form, welche *Georg Wilh. Stein* d. ältere beschreibt, von allen die entschieden seltenste ist.“

Neque minus inter se differunt, quae auctores de oris uteri conclusione proferunt (*Ferd. H. G. Birnbaum*, über die Veränderungen des Scheidentheils. Bonn 1844 pag. 26.) Ut enim *Wiedemann*²²⁾ os uteri minus arcte clausum esse affirmat, ita *Froriep*²³⁾, *Ebermaier*²⁴⁾, *Schwarzer*²⁵⁾ internum (?) os uteri conclusum esse describunt. Denique os uteri perfecte oclusum esse *Ed. de Siebold*²⁶⁾ et *Ed. de Siebold*²⁷⁾ asserunt.

Quum nobis, quemadmodum jam diximus, nullus oblatus sit casus, in quo ipsi observationes instituere possemus, superest modo, ut quaedam de portionis vaginalis rotundatione, de posteriore oris uteri labio prolongato, de ore uteri concluso disseramus.

Sententia a *Stein* proposita iis, quae *Crédé* ope speculi cognovit, prorsus refutatur ac refellitur, nec opinio a *Lauer* prolata, qua errorem istum a muci illius spissiusculi praesentia repetendum esse putat, indigna est, quae respiciatur. Neque magis nobis probanda videtur sententia a *Velpeau* posita, quoniam et omnes ceteri auctores celeberrimi et praeceptor noster experientissimus, qui haud dubie saepius primi investigationem instituerunt, jam tum ipso initio antequam oris uteri labium longius, quam posticum, esse observaverunt.

Ad os uteri clausum quod attinet, quum per se intelligatur, usque ad internum os uteri perveniri non posse, sententiae a *Froriep*, *Ebermaier*, *Schwarzer* propositae assentiri nequimus.

Portionis vaginalis mutationes in feminis pluries gravidis primo graviditatis mense obviae.

Aliae portionis vaginalis commutationes sunt, quae in feminis pluries gravidis in conspectum veniunt. *G. Stein*²⁸⁾ talia ait: „Bei Mehrgeschwängerten ist es, wegen mehr oder weniger veränderten, insbesondere vernarbten Muttermundes, mit seltener Ausnahme so ge-

19) Dr. Anton Friedr. Hohl: Die geburtshülfliche Exploration, Vol. II. 1834. pg. 370.

20) Ferd. Aug. Marc. v. Ritgen: Lehr- u. Handb. der Geburtshülfe für Hebammen. Mainz 1848. § 107.

21) I. c. pg. 26.

22) Christ. Rud. Wilh. Wiedemann: Unterricht für Hebammen. Braunschweig 1802. pg. 67 et 68.

23) Ludw. Ferd. v. Froriep: Handb. der Geburtshülfe. III. Aufl. Weimar 1806. pg. 140.

24) Dr. Joh. Christ. Ebermaier: Taschenbuch der Geburtshülfe. Leipzig 1815. § 146.

25) Clemens Schwarzer: Handb. der Geburtshülfe. Wien 1838. § 272.

26) I. c. § 232.

27) Ed. C. J. de Siebold: Abbildungen aus dem Gesamtgebiete der theoret. pract. Geburtshülfe. Berlin 1835. pg. 98.

28) I. c. § 159.

wiss anders, als Grösse, so wie Menge und Stärke der Narben desselben sogar ausserordentliche Verschiedenheit desselben finden lassen.“ *Luetzelberger*²⁹⁾ oris uteri fissuram transversam in feminis pluries gravidis non tam regulari modo in circulum contractam et conclusam, sed inaequabilem et ex parte lapertam esse dicit. *Ritgen*³⁰⁾ contra ea os uteri externum fere nullas commutationes subire, sed extrinsecus paulo magis apertum et parte superiore paulo arctius conclusum esse contendit.

*Dr. I. Mair*³¹⁾ hiantia oris uteri labia incrassari atque introrsum reflecti et alterum alteri applicari testatur. Denique *Kilian*³²⁾ os uteri in feminis quoque pluries gravidis angustius minusque et interdum ad partem interiorem tractum esse affirmat.

Portionis vaginalis mutationes, quae in feminis primum gravidis altero graviditatis mense fiunt.

Hac quoque in re, quum ipsis non oblata fuerit occasio nisi casum unum observandi, in aliorum sententiis afferendis acquiescamus oportet. Signa mensi graviditatis alteri peculiariora, ab auctoribus memorata, nullam majoris momenti discrepantiam, qua signis mensi primo propriis differant, praebent, sed prorsus eadem phaenomena recurrunt, at ea tamen aucta atque magis conspicua.

Sic, uti omnes fere auctores consentiunt, externum os uteri, quum uterus jam gravior evaserit, inferius etiam in pelvim minorem intrat ideoque facilius, quam statu non gravido, (*Hohl*,³³⁾ *Lange*³⁴⁾ vel primo graviditatis mense, contingi potest, (*Fr. B. Osiander*,³⁵⁾ *Wiedemann*,³⁶⁾ *Froriep*,³⁷⁾ *Ebermaier*,³⁸⁾ *Hussian*,³⁹⁾ *Iörg*,⁴⁰⁾ *Loewenstein*, *Horn*, *Plath*, *Rosshirt*, *Ed. de Siebold*.)

Forma quoque oris uteri ab aliis aliter describitur, utpote quam *F. B. Osiander*, *Wiedemann*, *Ebermaier*, *Stark*,³⁹⁾ *Hueter*,⁴⁰⁾ *Schwarzer*,⁴¹⁾ *Crédé*⁴²⁾ magis rotundatam esse dicant, dum *Scanzoni*⁴³⁾ os uteri forma lenticulari depressum, *Ed. de Siebold*⁴⁴⁾ ovatum, rarius omnino rotundum esse ajunt.

Os uteri, quemadmodum *Ed. de Siebold*⁴⁵⁾ et *Schwarzer*⁴¹⁾ afferunt, inter mediam pelvis aperturam pelvisque exitum situm est; auctore *Schmidt*⁴⁶⁾ vero infra medium pelvis spatium, teste *Busch*⁴⁷⁾ fere sicuti menstruationis tempore, teste *Ritgen*⁴⁸⁾, proxime symphysim ossium pubis, secundum *Ebermaier* profunde in vagina, secundum *Ed. de Siebold*^{49a)} fere in pelvis exitu positum.

Directio quoque portionis vaginalis ab aliis alia esse perhibetur, namque, uti *Stark*, *Hueter*, *Rosshirt* eam ad partem anteriorem spectare contendunt, ita recta deorsum conversam esse *Froriep*, *Hussian*, *Loewenstein*, *Schwarzer*, *Busch* testantur, retro versam esse *Kilian*, *Mair*, *Ed. de Siebold* ajunt, minusque, quam primo graviditatis mense, ad partem posticam inclinatam cerni, *Arm. Fr. Naegele*^{49b)} asserit.

29) I. c. pg. 39.

30) I. c. § 107.

31) Dr. J. Mair: Geburtshülfe practisches Vademecum. Erlangen 1854. pg. 40 et 41.

32) Dr. Herm. Frd. Kilian: Die Geburtslehre. Bonn 1847. § 177.

33) I. c. pg. 370.

34) Wilh. Lange: Lehrbuch der Geburtshülfe für Hebammen. Prag 1851. pg. 105.

35) Fr. B. Osiander: Grundriss der Entbindungskunst. Göttingen 1802. § 352.

36) I. c. pg. 67 et 68.

37) I. c. § 143.

38) I. c. § 147.

39) Joh. Christ. Stark: Lehrbuch der Geburtshülfe. Jena 1837. § 69.

40) Carl Christoph Hueter: Lehrb. der Geburtshülfe

für Hebammen. 2. Aufl. Leipzig 1844. § 98.

41) I. c. § 273.

42) I. c. p. 395.

43) I. c. p. 147.

44) Ed. Casp. Jac. v. Siebold: Lehrbuch der Geburtshülfe. Braunschweig 1854. § 140.

45) Elias v. Siebold: Lehrbuch der Entbindungskunst, Vol. I. Nürnberg 1812. § 231.

46) I. c. p. 48 et 49.

47) Busch: Die theort. u. pract. Geburtkunde durch Abbildungen erläutert. Berlin 1838. p. 193.

48) I. c. § 108.

49a) Abbildungen aus dem Gesamt-Gebiete der theort. u. pract. Geburtshülfe etc. Berlin 1835. p. 99.

49b) Herm. Fr. Naegele: Lehrbuch der Geburtshülfe, Vol. I. Mainz 1847. § 147.

Longitudinem ejus *Mair* et *Ed. de Siebold* $\frac{3}{4}$ " aequare dicunt. Portio vaginalis, teste *Scanzoni*, quum pars ejus superior ambitu augeatur, propius ad coni speciem accedit.

G. Stein, quae attulit signa primo graviditatis mense apparentia, eadem per totum graviditatis decursum manere contendit; quocirca verba ejus supra allata huc quoque referenda sunt.

Casus in nostro nosocomio obstetricio observatus talis est. V. P. puella, statura media, anno 1849 mensis Februarii d. 25. explorationis causa in nosocomium accessit. Menstruationem ultimam ante tres menses fuisse retulit. Fundus uteri, stante femina, tactu senti nequii. Vagina aspera est; portio uteri vaginalis inter aperturas secundam tertiamque sita, 5—6" longa, oris uteri labia fere pari longitudine instructa offert. Os uteri simplici fossae simile est; portio vaginalis compressa cernitur. Partus anno 1849 mensis Octbr. d. 13. editus est.

Quae si cum illis, quas alii instituerunt, observationibus comparaveris, apparere videtur, certo contendi non posse, portionem vaginalem aut inter secundam aperturam pelvisque exitum aut proxime illum locum positam esse. Neque magis, quae a *Mair* et *Ed. de Siebold* afferuntur, portionis vaginalis longitudo, lineae dodrantem aequans, nostra observatione confirmatur.

Portionis vaginalis mutationes secundo graviditatis mense in feminis pluries gravidis observatae.

Ad has commutationes quod spectat, apud auctores nihil singulare ac proprium, sed tantum nonnulla de phaenomenis toto graviditatis decursu in universum obviis reperire potuimus. Huc referenda est observatio a *Luetzelberger* allata jamque de mense graviditatis primo commemorata, qua oris uteri fissura transversa non tam regulariter in circulum contracta atque conclusa, sed inaequalis et ex parte aperta esse traditur. *G. Stein* quoque signa de primo graviditatis mense prolata per totum graviditatis decursum sibi constare contendit.

Portionis vaginalis mutationes, quae in feminis primum gravidis tertio graviditatis mense animadvertuntur.

Omnes medici obstetricii situm portionis vaginalis orisque uteri, quod quidem hoc mense rotundum esse perhibetur, altiore esse testantur, quam duobus prioribus mensibus, necnon omnes auctores portionem vaginalem tunc breviorum esse consentiunt.

Apud *Roederer* ⁵⁰⁾ talia reperiuntur verba: „Circa tertii mensis medium sensim uteri fundus superiora petit atque supra superiorem pelvis aperturam, axim fere pelvis sequens, locatur secumque in alta abripit orificium et successive altius haereat etc.“ *Ritgen* portionem vaginalem et crassitudine augeri et magis mollescere, *Hussian*, *Loewenstein*, *Schwarzer* eam magis torosam exsistere tradunt.

Oris uteri forma rotunda, uti *El. de Siebold*, *Ebermaier*, *Hohl*, *Rosshirt*, *Lange*, *Ed. de Siebold* contendunt, manifestior evadit; *Mair* os uteri prorsus rotundum foveaeque consimile fieri testatur. Os uteri in feminis primum gravidis occlusum esse *Scanzoni*, rotundum crispumque et infundibuli forma instructum *Detroit*, vix ejus magnitudinis, ut, portionis vaginalis canali concluso, digiti apicem immittere queas, *Rosshirt* contendit esse.

Neque, quod ad directionem attinet, minor auctorum est dissensio; namque, dum *Hohl* et *Scanzoni* ad partem sinistram os uteri spectare affirmant, *Detroit* id dextrorsum vergere ait. Ad posteriora id inclinatum esse, fere inter omnes auctores convenit, nisi quod *Rosshirt* ⁵¹⁾ illud nondum tantopere ad partem posticam conversum esse affirmat, dum solus *Froriep* os uteri nec forma nec directione majorem in modum commutatum esse, ideoque magis deorsum spectare censet.

50) *Georgii Johannis Roedereri* elementa artis obstetriciae. Göttingen 1766. § 57.

51) Dr. Joh. Eugen Rosshirt: Lehrbuch der Geburtshilfe. Erlangen 1850. § 185. p. 150.

Multi auctores illi addicti sunt sententiae, ut hoc demum mense oris uteri labia aequari credant (*Schwarzer*, *Ed. de Siebold*, *Hohl*).

Nobis, uti de mense priore, item de hoc non nisi unum casum observare contigit, ex quo quidem conclusiones deducere liceat.

Investigatio hic instituta.

Ex tabula proposita portionem vaginalem in pelvis apertura tertia sitam esse elucet. Directionem portionis vaginalis eandem, quam *Hohl* et *Scanzoni*, observavimus, nempe sinistrorsum et deorsum.

Os uteri fissurae transversae oclusae speciem praebet. Labia oris uteri longitudine non sunt paria. Portio vaginalis forma gracilis est, compressa, conica, eademque solida.

Observatio nostra, quae tamen fortasse inter exceptiones referenda est, argumento sit, quod alii afferant auctores, situm portionis vaginalis, si cum eo, qui mense priore observatur, comparaveris, altiore cerni, non prorsus esse necessarium aut constans, quum vel unus casus hic observatus contradicat. Quod oris uteri formam magis rotundatam esse *El. de Siebold*, *Ebermaier* etc. contendunt, id quidem nos, tum observatione hic instituta, tum observatione *Birnbaum* oblata sententiaque *Lauer*, quae tamen non nisi ex parte nobis probatur, innixi, falsum atque inane esse judicamus. Oris uteri labia, contra quam *Schwarzer*, *Hohl*, *Ed. de Siebold* describunt, nondum inter se aequata sunt.

Portionis vaginalis mutationes tertio graviditatis mense in feminis pluries gravidis obviae.

Phaenomenorum, quae feminae pluries gravidae tertio graviditatis mense offerunt, perpauci tantum medici obstetricii mentionem injiciunt, inter quos quidem *Schmidt* ⁵²⁾ os uteri supra mediam pelvis partem positum esse affirmat. Porro *Rosshirt* ⁵³⁾ os uteri, praesertim si a lateribus scissurae exstent, in pluries gravidis magis patere asserit. Similis *Scanzoni* ⁵⁴⁾ est sententia, qui in feminis pluries praegnantibus os uteri paulo magis apertum esse describit.

Investigationes hic susceptae.

Ex his apparet, portionis vaginalis situm maxime variari posse, quum positio ejus infima sit infra aperturam tertiam, altissima infra aperturam secundam. Creberrime, nempe sexies, portio vaginalis in apertura tertia fuit sita, quater infra aperturam secundam, ceteris in casibus in spatio inter duas, quas diximus, aperturas interjecto.

Portio vaginalis, si a duobus discesseris casibus, in quibus in anteriore pelvis spatio situm obtinuit, partem posticam spectavit, qua in re saepius dextrorsum, quam sinistrorsum, conversa fuit. Namque septies ad dextram, quinquies ad partem sinistram spectavit, bis in linea mediana posita.

Os uteri semel tantum fissura transversa conclusa erat; ceteris in casibus patuit. Oris uteri labia, tribus exceptis casibus, inter se non sunt paria.

Portio vaginalis plerumque compressa formaque cylindracea praedita fuit, sexies tumefacta, septies solida, bis gracilis. Longitudo, si omnes computaveris casus, in universum 5,8...'' est. Longitudo in feminis magnae staturae in universum 4,7'', staturae mediae 5,7'', staturae parvae 6,7''. Summa portionis vaginalis brevitatis in femina staturae mediae, longitudo summa in femina parva observata est; etenim in illa 3—4'', in hac 8'' aequavit.

52) l. c. p. 48 et 49.
53) l. c. § 185. p. 150.

54) l. c. p. 165.

Unde cognoscimus, *Schmidt* portioni vaginali positionem attribuisse justo arctioribus limitibus circumscriptam, et quidem ex nostrarum observationum comparatione situm justo altiozem, namque nos eam saepissime in apertura tertia reperimus.

Porro, uti *Rosshirt* ⁵³⁾ et *Scansoni* ⁵⁴⁾ os uteri paulo magis apertum esse dicunt, ita nos illud fissuram transversam hiantem praebere vidimus.

Portionis vaginalis mutationes in feminis primum gravidis quarto graviditatis mense observatae.

Omnes auctores in eo consentiunt, ut hoc graviditatis mense portionem vaginalem cum ore uteri altiozem, quam mense superiore, locum tenere contendat. *El. de Siebold* eam in apertura media sitam esse testatur, qua in re brevior cerni difficiliusque attingi posse dicit.

Plerumque portio vaginalis in dextro pelvis dimidio, nonnunquam tamen, uti *Kilian* ait, in sinistro posita est. In sinistro pelvis dimidio eam sitam esse *Hohl* et *Scansoni* asserunt.

Omnes observatores eam ad partem posteriorem spectare consentiunt; *Crédé* ad posteriora ac deorsum vergere ait, dum *Baudelocque* eam partem posticam ac superiorem petere tradit. Neque minus inter se discrepant, quae de portionis vaginalis orisque uteri indole produntur. Etenim *Froriep*, *Hussian*, *Stark*, *Schwarzer*, *Loewenstein* portionem vaginalem molliorem eandemque et crassiorem et brevior (Ritgen) contendunt. Inde ab hoc tempore, quum uteri corpus sensim magis magisque extendatur, portionem vaginalem brevior breviorque cerni, *Plath* ^{54b)} affirmat.

Rotunda oris uteri forma certius apparet, uti *Ebermaier* et *Ed. de Siebold* aiunt, nec non os uteri magis torosum factum manifestum scrobiculum offert (*Mair*). Superiorem portionis vaginalis partem et latior et conici specie praeditam esse *Hohl* tradit. In feminis primum gravidis vix digiti apicem in os uteri immitti posse *Rosshirt* perhibet.

Portionis vaginalis longitudo ab aliis alia affertur; nam *El. de Siebold* eam $\frac{1}{2}$ ", *Ritgen* plerumque $\frac{3}{4}$ " longam, *Joerg* ^{54c)} circiter $\frac{1}{4}$ " brevior, quam statu non gravido, dicit.

Investigationes hic institutae.

Portio vaginalis inter aperturas tertiam secundamque sita plerumque priori est propior. Ter eadem, qua illa, altitudine fuit, semel paulo altior, semel in medio fere inter duas illas aperturas spatio, semel denique etiam infra aperturam secundam posita. Directionem quod spectat, portio vaginalis fere semper ad partem posticam, ter simul deorsum vergebat, ceterum aequae saepe dextrorsum ac sinistrorsum conversa.

Os uteri speciem praebuit fissurae transversae conclusae vel foveae clausae. Oris uteri labia ter longitudine inter se omnino aequant, semel prope paria sunt, semel disparia.

Portio vaginalis in duabus casuum partibus tertiis satis solida fuit, compressaque et forma conica atque gracilis. Ejus longitudo, si omnes computaveris casus, in universum 5,5" est, ejus longitudo in feminis staturae magnae 5,6" est, staturae mediae 6,2", staturae parvae 6". Brevissima portio vaginalis, ita ut fere tota evanuisse videretur, in femina staturae parvae, longissima, eaque 7—8" aequans, in muliere staturae mediae observata fuit. Quae quum ita sint, quod *El. de Siebold* ait, portionem vaginalem in apertura secunda sitam esse, cum nostrarum observationum eventu parum concinit.

Neque portionis vaginalis directio a nobis inventa aut cum illa, quam *Kilian*, aut cum illa, quam *Hohl* et *Scansoni* observarunt, congruit. Etenim, dum ille plerumque dextrorsum, hic sinistrorsum conversam esse volunt, nos aequae crebro in hoc atque in illud pelvis dimidium spectare vidimus.

54b) Dr. *Wilh. Plath*: Lehrbuch der Geburtshülfe für Hebammen. Hamburg 1840. § 118.

54c) Dr. *Joh. Christ. Gottfr. Jörg*: Handbuch der Geburtshülfe. Leipzig 1833. § 120.

Portionis vaginalis mutationes in feminis pluries gravidis quarto graviditatis mense obviae.

Quae in mulieribus pluries gravidis inventae sunt mutationes, eae non pertinent nisi ad os uteri, quod quidem a *Scansoni* et *Rosshirt* magis apertum esse traditur.

Investigationes hic susceptae.

Ad portionis vaginalis situm quod attinet, ille eandem, quam in feminis pluries praegnantibus mense priore, varietatem offerens, quum profundissimus est, etiam infra aperturam tertiam, quum summus, supra aperturam secundam adscendit. Saepissime, uti mense superiore, portio vaginalis in apertura tertia, rarius eadem, qua apertura secunda, altitudine vel paulo inferius sita est. De directione si quaeratur, portio vaginalis semper ad partem posticam vergit, qua in re os uteri aequae crebro sinistrorsum, quam dextrorsum, spectat. Nonnunquam in linea mediana reperitur, bis deorsum spectat.

Os uteri fere semper fissura est transversa hians. Oris uteri labia nullo in casu inter se paria sunt. Portio vaginalis plerumque crassa ac tumefacta, parum emollita, saepius satis solida compressaque et forma crebrius conica, quam cylindracea, fuit.

Longitudo ejus, si omnes computaveris casus, in universum 5,2" est, in femina staturae magnae 4,5", in feminis staturae mediae 5,7", staturae parvae 6".

Itaque observationes nostrae cum illis, quas *Scansoni* et *Rosshirt* instituerunt, satis concinunt. Ceterum, dum illi os uteri magis apertum esse dicunt, nos semper fissuram transversam hiantem animadvertimus.

Portionis vaginalis in feminis primum gravidis mutationes quinto graviditatis mense observatae.

Commutationes, quae hujus mensis peculiares esse traduntur, majore ex parte non sunt aliae nisi quae mense superiore inveniuntur, praeterquam quod nonnulli scriptores, veluti *El. de Siebold*, *Rosshirt*, *Ed. de Siebold*, os uteri sub hujus mensis exitum fere in apertura secunda positum esse referunt.

Portio vaginalis modo in dextro, modo in sinistro pelvis dimidio posita esse ab *Joerg* dicitur. *Hussian*, *Hohl*, *Loewenstein*, *Schwarzer*, *Hueter*, *Detroit*, *Busch*, *Naegle*, *Mair*, *Lange* eam in sinistra pelvis parte, *Kilian* in dextra, interdum tamen in sinistra sitam esse ajunt. Ad os sacrum versus spectare, omnes auctores inter se consentiunt. Itaque per se intelligitur, difficilius, quam mense superiore, esse, os uteri adsequi.

Os uteri secundum *Ed. de Siebold* ⁵⁵⁾ in feminis primum gravidis scrobiculum est forma aut semicirculari aut omnino rotunda praeditus; secundum *Mair* ⁵⁶⁾ rotundum et conclusum cernitur; secundum *Ed. de Siebold* ⁵⁷⁾ etiam tum arcte clausum est, secundum *Hohl* scrobiculum rotundum, infundibulo similem praebet.

Portionem vaginalem *Hussian*, *Loewenstein*, *Schwarzer*, *Busch* torosam, *Burns* ⁵⁸⁾ crassiorem mollioremque ac magis spongiosam, *Rosshirt* molliorem magisque relaxatam esse tradunt.

Ad portionis vaginalis longitudinem quod attinet, ea ab aliis alia dicitur. Etenim *El. de Siebold*, *Plath*, *Mair*, *Ed. de Siebold* eam $\frac{1}{2}$ ", *Burns* $\frac{3}{4}$ ", *Blundell* ^{59a)} plerumque (?) $1\frac{1}{2}$ " esse ajunt. Oris uteri labia ejusdem esse longitudinis, *Hohl* testatur.

55) *Ed. v. Siebold*: Lehrbuch der Geburtshülfe. Braunschweig 1854. § 142.

56) l. c. p. 42.

57) *Ed. v. Siebold*: Abbildungen aus dem Gesamt-

Gebiete der theor.-pract. Geburtshülfe. Berlin 1835. p. 99.

58) *John Burns*: Handbuch der Geburtshülfe. 8. Ausg. Bonn 1834. p. 190.

59a) l. c. p. 106 et 107.

Investigationes hic institutae.

Ex his quoque, id quod cum aliorum observationibus congruit, portionem vaginalem altior, quam antea, situm obtinere patet. Dum mense quarto frequentissime in apertura tertia invenitur, quinto saepissime supra eam adscendit. De directione si quaeras, bis sinistrorsum, semel dextrorsum conversa, bis lineam mediam obtinuit.

Os uteri, dum plerumque fissura transversa arcte conclusa est, semel fovea ovata fuit, quae facile aperiri poterat. Oris uteri labia non nisi in dimidio casuum numero longitudine aequa fuerunt.

Portio vaginalis plerumque gracilis, nonnunquam paullulum tumefacta, compressa, forma conica, saepius emollita fuit.

Portionis vaginalis longitudo, quae in universum 5,2" aequat, in femina staturae magnae 5—6", in feminis staturae mediae in universum 6,2" est. Et brevissima et longissima portio vaginalis in staturae mediae feminis observata est; in quarum altera 4,5", in altera 7" fuit.

Itaque observationes nostrae cum iis, quae *El. de Siebold*, *Rosshirt*, *Ed. de Siebold* oblatae sunt, portionis vaginalis situm altior, esse statuunt, parum congruunt. Porro, contra quam *Kilian* observavit, portionem vaginalem saepius sinistrorsum, quam dextrorsum, vergere vidimus.

Os uteri, quod, formae respectu habito, ab aliis, uti ab *Ed. de Siebold*, scrobiculus rotundus, lunae dimidiatae similis, ab *Hohl* scrobiculus rotundus, infundibulo similis dicitur, nostris in casibus plerumque fissura transversa arcte clausa apparuit, semel scrobiculus ovatus, apertus facilis, fuit. Oris uteri labia, quae *Hohl* semper omnino pari longitudine esse contendit, nos tantummodo in dimidio casuum numero aequa longitudine invenimus.

Portionis vaginalis mutationes in feminis pluries gravidis quinto graviditatis mense apparentes.

Teste *Mair*, in feminis pluries gravidis mense quinto os uteri fissura oblonga est, dum *Rosshirt* id tunc tantopere patere contendit, ut facile digiti phalanx immitti queat.

Investigationes hic institutae.

In mulieribus quoque pluries gravidis portio vaginalis altior, quam mense prior, situm obtinet, qua in re aequae saepe (quingies) in apertura secunda, quam inter hanc aperturam tertiamque, est posita. Altissima ejus positio, semel observata, supra aperturam secundam est, positio infima, ter inventa, infra aperturam tertiam descendit. Directio in majore casuum numero ad partem posticam sinistramque, interdum ad anteriorem dextramque, perraro deorsum tendit.

Os uteri fere semper fissura transversa hiansque est. Oris uteri labia longitudinis ratione habita inter se differunt. Portionis vaginalis longitudo in universum 5", in feminis staturae magnae 4,2", mediae 5,5", parvae 5,3" est.

In feminis staturae mediae et longissima portio vaginalis 7—8", et brevissima 2—3" inventa est.

Quem observationum eventum, si cum eis contuleris, quae ab aliis comperta sunt, nonnullae diversitates haud desunt. Os uteri, quod *Mair* fissuram ovatam esse ait, et *Rosshirt* eoque patere dicit, ut digiti phalanx facile immitti possit, nostris in casibus fissura transversa hiansque apparuit.

Portionis vaginalis mutationes in feminis primum gravidis sexto graviditatis mense obviae.

Quum, graviditate longius progrediente, causa allata sit, cur fundus uteri altior situm obtineat, necesse est portionem vaginalem quoque altius adscendere, unde fit, ut omnes consensu eam ad adsequendum difficiliorem, quam antea, esse affirmant.

Os uteri ab omnibus auctoribus hoc mense altius positum esse traditur, quam mense prior. Qua in re os uteri scrobiculum parvum plenumque, contrectanti rotundum apparentem, *Crédé* esse perhibet; *Kilian* os uteri externum plerumque paululum apertum esse, *Mair* in feminis primum gravidis rotundum clausumque et loco depresso eadem, qua lens est, magnitudine instructum, *Hohl* rotundum esse ait. Oris uteri externi labia, teste *Hussian*, annuli carnosii speciem accipiunt.

Portionem vaginalem ipsam *Froriep*, *El. de Siebold*, *Busch* brevior, mollioremque, *Ed. de Siebold*, *Ebermaier*, *Horn* molliorem magisque spongiosam, *Joerg* relaxatam, *Ed. de Siebold* mollissimam, *Crédé* mollissimam tumefactamque et haud paulo brevior, esse afferunt.

Portionem vaginalem ad partem posteriorem vergere fere omnes medici obstetricii consensu affirmant. Quae de ejus longitudine produntur, ea parum inter se discrepant. Etenim, uti *Joerg* et *Loewenstein* eam 1/2" esse contendunt, ita *Blundell* illam parte tertia dimidiave minutam esse testatur, ac *Mair* inde a mense graviditatis quinto portionem uteri vaginalem, quum ad cavum uteri amplificandum consumatur, sensim evanescere refert.

Quibus praeterea hi loci adjiciendi videntur: „Graviditate progrediente, portio vaginalis sursum adscendit, molliorque ac crassior et brevior existit“.

„Usque ad sextum graviditatis mensem uteri collum nullas mutationes subit; at inde ab illo tempore ejus pars suprema, quae crassior evasit, magis magisque evolvi incipit, ita ut paulatim brevior breviorque fiat, usque dum omnino evanescat.“ (cf. *J. L. Baudelocque*, *Anfangsgründe der Geburtshülfe zum Unterricht der Hebammen*, aus dem Französ. v. *L. G. Morel*. Colmar 1807 pg. 63 et 64.)

Investigationes hic institutae.

Portio vaginalis hoc mense paulo altius adscendit, saepissime ferme in spatio inter aperturas secundam tertiamque interjecto, semel supra aperturam secundam, semel infra tertiam sita. Directionem quod attinet, septies dextrorsum, bis sinistrorsum spectavit, qua in re octies ad partem posticam, quater deorsum conversa, semel etiam in anteriore pelvis spatio posita fuit.

Os uteri fere semper foveae clausae et rotundae aut ovatae speciem prae se tulit. Oris uteri labia, pariter atque mense prior, in dimidio casuum numero longitudine aequa, in altero dimidio non item fuere.

Portio vaginalis plerumque gracilis, forma conica, compressaque, saepius dura, bis emollita fuit. Ejus longitudo in universum 4,7" fuit, in feminis staturae magnae in universum 5,2", staturae mediae 4,6". Et longissima portio vaginalis, nempe 6—7", et brevissima, nimirum 3—4", in mediae staturae feminis observata est.

De portionis vaginalis situ observationes nostrae cum aliorum relationibus quodammodo concinunt. Ceterum, eam situm inferiorem obtinere posse, haud negamus, quippe qui ipsi eam infra aperturam tertiam positam esse viderimus. Etiam de ejus ad partem posteriorem directione nos cum ceteris observatoribus congruimus, id modo adjiciendum esse credentes, portionem vaginalem crebrius ad partem dextram, quam ad sinistram, conversam fuisse.

Oris uteri forma a nobis observata, quum illud pariter atque mense prior fissuram transversam arcte conclusam esse animadverterimus, formae a *Crédé*, *Mair* etc. allatae parum convenit.

Quod plerique medici obstetricii contendunt, portionem vaginalem brevior, factam 6" aequare, id non magis cum nostris investigationibus prorsus concinit, quippe quae ejus longitudinem modo 5" esse ostenderint.

Portionis vaginalis mutationes in feminis pluries gravidis sexto graviditatis mense apparentes.

In feminis pluries gravidis os uteri externum plerumque patescit, ita ut digitum immittere

queas; saepe etiam internum uteri os apertum esse, *Mair* (Geburtshülfl. pract. Vademecum. Erlangen 1854 pag. 43) contendit.

Portionem vaginalem forma cylindracea vel conica praeditam in feminis pluries gravidis nunquam ex toto evanescere, sed usque ad ipsum partum magis minusve torosam, saepeque $\frac{1}{2}$ " longam esse, *Mair* refert. *I. L. Baudelocque* (Anfangsgründe der Geburtshülfe zum Unterricht der Hebammen. Colmar 1807. pag. 63 et 64) uteri collum usque ad sextum graviditatis mensem nullas mutationes subire perhibet.

Rosshirt os uteri tantopere patere ait, ut digiti phalanx facile immitti possit.

Quemadmodum supra jam commemoravimus, loci ex operibus *G. Stein* et *Luetselberger* de duobus primis graviditatis mensibus allati ad totum graviditatis decursum referantur oportet.

Investigationes hic susceptae.

Portio vaginalis saepissime infra aperturam secundam posita est, minus crebro inter hanc aperturam tertiamque; aeque saepe denique eandem, quam apertura secunda, eandemque, quam apertura tertia, altitudinem obtinet. Eadem haud dubie ad partem posticam spectat, sexies simul ad sinistram, quater ad partem dextram conversa, semel lineam medianam tenens.

Os uteri fissura est transversa hiansque vel, idque rarius, simpliciter patet. Oris uteri labia nunquam eadem fuere longitudine.

Portio vaginalis dura est, interdum emollita, forma cylindracea, praeterea crassa ac plerumque compressa. Ejus longitudo in universum 4, 2" aequat; ejus longitudo in feminis staturae magnae in universum 3, 7" est, staturae mediae in universum 4, 3", staturae parvae in universum 3, 5". Et brevissima portio vaginalis, aliquot lineas modo aequans, et longissima, nempe 7—8", in feminis staturae mediae reperta est.

Quae a *Rosshirt* prolata est opinio, os uteri adeo patere, ut digiti phalanx facile immitti possit, nostris observationibus non congruit, quippe qui os uteri, quemadmodum supra attulimus, vel simpliciter apertum vel fissuram transversam hiantem fuisse viderimus.

Portio vaginalis, uti diximus, forma fuit cylindracea, dum *Mair* eam coni formam prae se ferre affirmat. Ejus longitudo, quam *Mair* $\frac{1}{2}$ " aequare observavit, nostris in casibus tantum 4, 2" fuit. Ceterum variatur longitudo inter lineas paucas et 7—8". Porro, quum os uteri externum clausum appareret, per se intelligitur, etiam os uteri internum non potuisse apertum cerni.

Portionis vaginalis mutationes in feminis primum gravidis mense graviditatis septimo obviae.

In omnibus compendiis talem invenimus descriptionem, ut os uteri cum portione vaginali etiam brevior facta magisque emollita altius simulque magis ad partem posticam, os sacrum versus, positum esse dicatur. Hac in re portio vaginalis ab *Hussian* crassior esse perhibetur, dum os uteri loco altissimo, a sinistra promontorii parte, situm sit. *Wiedemann* et *Baudelocque* os uteri tam alte positum et ad os sacrum versus remotum ajunt, ut in explorando vix adsequi liceat. *Scanzoni* os uteri aeque ac mense quinto sextoque se habere testatur, nisi quod portio vaginalis plerumque magis etiam ad partem sinistram posticamque accedat. *Rosshirt* et *Krause* ^{59b)} id saepe sinistrorsum spectare, *Ed. de Siebold* supra aperturam medianam positum dicunt. De portionis vagin. longitudine viri docti inter se dissentiunt. Etenim *Schwarzer* uteri collum brevius factum $\frac{1}{3}$ " aequare, *Hohl* $\frac{1}{3}$ " longum esse, *Mair* vix 6—4", *Hueter* et *Ritgen* vix $\frac{1}{2}$ " longitudine aequare, *Rosshirt* modo in feminis pluries gravidis $\frac{1}{2}$ " longum esse, *Blundell* $\frac{1}{2}$ " aequare referunt.

Investigationes hic institutae.

Hoc quoque graviditatis mense portio vaginalis saepissime in aperturae secundae regione

59b) l. c. p. 226.

sita est, modo eam aperturam superans, modo eadem, qua illa, altitudine, modo inferius posita, bis usque ad aperturam tertiam descendens. In longe majore casuum numero portio vaginalis partem posteriorem sinistramque, compluries partem dextram, semel anteriorem spectavit.

Os uteri in universum fissura est transversa clausa, saepe formam transverse ovatam offerens, in una femina, quae quidem in exceptione est, paululum apertum. Oris uteri labia plerisque in casibus pari fuere longitudine.

Portio vaginalis relaxata, compressaque ac mollis semel formam rhombicam, in ceteris casibus speciem conicam gracilemque praebuit. Longitudo ejus, si omnes casus computaveris, in universum 4,5" est, in feminis staturae magnae in universum 5,2" aequat, in fem. staturae mediae in universum 4,6", staturae parvae in universum 3,6".

Portio vaginalis brevissima, nempe 3", et in femina staturae mediae et in muliere staturae parvae, longissima, nimirum 7—8", in femina staturae magnae reperta fuit. Ad situm quod spectat, facere non possumus, quin *Hussian*, qui portionem vaginalem in sinistra promontorii parte positam vult, omnino contradicamus, utpote qui ei, ut summum, situm apertura secunda paulo superiorem attribuendum esse judicemus, eandemque in apertura tertia positam in nostro nosocomio observatam esse noverimus. Itaque sententia nostra propius ad *Ed. de Siebold* sententiam accedit, qui vir doctus tamen suam nimis certo posuisse videtur. Ad directionem vero quod spectat, cum *Scanzoni* consentimus. Quae de portionis vaginalis longitudine afferuntur, praesertim, quae a *Schwarzer* et *Hohl*, ex parte etiam, quae a *Mair* tradita sunt, nostris observationibus satis congruunt.

Portionis vaginalis commutationes, quae in pluries gravidis septimo graviditatis mense fiunt.

De portionis vaginalis mutationibus in feminis pluries gravidis apparentibus *Rosshirt* eam, quam memoravimus, observationem instituit, nempe portionis illius longitudinem tunc $\frac{1}{2}$ " aequare. *Krause* (cf. *Albert Krause*: Die Theorie und Praxis der Geburtshülfe, Vol. I. Berlin 1853. pg. 226.) digitum usque ad dimidiam canalıs partem penetrare posse refert.

Investigationes hic institutae.

Portio vaginalis quinque inter aperturas secundam tertiamque, quater eadem, qua apertura secunda, altitudine, quater infra eandem aperturam, semel supra aperturam tertiam, bis infra eam posita fuit. Ad directionem quod attinet, in majore casuum numero sinistrorsum, in nonnullis dextrorsum spectavit, quinque in linea mediana posita.

Os uteri fere semper fissurae transversae hiantis speciem praebuit, uonnunquam vero simpliciter apertum fuit. Oris uteri labia bis tantummodo eadem longitudine fuerunt.

Portio vaginalis, dum plerumque crassa atque compressa apparet, raro emollitam ac relaxatam se exhibuit. Ejus longitudo in universum 4,5" aequat, in feminis staturae magnae 4,7", mediae 5,3", parvae 5,4". Portio vaginalis brevissima (3") in femina staturae mediae, longissima (7") in muliere staturae parvae inventa est.

Quem investigationum nostrarum eventum si cum eis, quae *Rosshirt* observavit, comparamus, nostris in casibus portionem vaginalem breviorē fuisse videmus, qua in re tamen nequaquam negamus, fieri posse, ut ejus longitudo in universum talis sit, qualem vir doctus statuit.

Portionis vaginalis mutationes octavo graviditatis mense in primum gravidis obviae.

Foetus evolutione progrediente, quum idcirco uteri spatium amplificari necesse sit, facile perspicitur, opus esse, ut non modo uteri fundus, verum etiam portio vaginalis cum ore uteri

altiores situm occupet. Quam ob causam atque propterea, quod portio vaginalis, ut in universum ponitur, ad partem posteriorem vergit, perdifficile est, os uteri attingere, ita ut tantum, femina partim sedente, partim cubante, teste *Mende*⁶⁰⁾, illud assequi liceat.

Os uteri secundum *Hussian*, *Horn*, *Schwarzer*, *Busch*, *Rosshirt*, *Lange* sinistra promontorii parte, secundum *Ed. de Siebold* inter aperturas secundam primamque, secundum *Ed. Casp. Jac. de Siebold* (Abbildungen aus dem Gesamtgebiete der theoretischpractischen Geburtshülfe. Berlin 1835. pg. 100.) supra aperturam mediam, secundum *Burns* eadem, qua pelvis introitus, altitudine, secundum *Baudelocque* (l'art des accouchemens. Paris 1822. § 409.) eadem, qua alterutra symphysis sacro-iliaca est, altitudine situm habet.

Portionis vaginalis longitudo ab *Hueter* $\frac{1}{2}$ ", ab *Ed. de Siebold* $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{3}$ ". a *Froriep*, *El. de Siebold*, *Joerg*, *Loewenstein*, *Schwarzer*, *Busch*, *Detroit*, *Ed. de Siebold* $\frac{1}{3}$ ", a *Busch* $\frac{1}{4}$ ", a *Mair* aliquot linearum esse dicitur, dum *Baudelocque* et *Burns* portionem vaginalem paene totam evanuisse ajunt.

Portio vaginalis fere ab omnibus auctoribus molli indole esse perhibetur.

Collum uteri secundum *Stark* magis extensum atque secundum *Loewenstein* tumefactum traditur. *Hueter* id torosum, *Wiedemann*, *Horn*, *Schwarzer*, *Detroit*, *Mair* crassum, *Ebermaier* magis spongiosum, *Hussian* tenuius esse dicunt. Os uteri majorem scrobiculum praebet, cui facile digiti apex immitti potest (*Crédé*).

Investigationes hic institutae.

Ex tabula proposita apparet, portionis vaginalis situm admodum variari inde a spatio intra aperturam tertiam sursum usque in aperturam secundam. Quater proxime supra aperturam tertiam, quater proxime infra aperturam secundam, ter fere in spatio inter duas, quas diximus, aperturas intermedio, ter eadem, qua apertura secunda, altitudine, denique bis in apertura tertia, semel etiam infra aperturam tertiam sita fuit. Portio vaginalis admodum ad partem posticam spectat, qua in re aliquanto rarius dextrorsum, quam sinistrorsum, vergit; interdum, et quidem in duabus magnae staturae feminis, deorsum conversa fuit.

In ore uteri exiguae animadverti possunt varietates, quippe quod modo foveam transversam ovatamque et clausam, modo fissuram transversam oclusam praebeat, ac modo simpliciter clausum, modo paululum apertum cernatur.

Portionis vaginalis forma plerumque conica est, saepiusque gracilis, quam crassa, porro fere semper compressa apparet. Praeterea non raro portio vaginalis se emollitam praestat. Ejus longitudo in universum 4,4" aequat, ejus longitudo in feminis staturae magnae in universum 5,4", mediae 3,8", parvae 3".

Uti de mense priore non potuimus, quin ab *Hussian* dissentiremus, portionem vaginalem dextra promontorii parte positam esse contendente, item de hoc graviditatis mense adducimur, ut sententiis ab *Hussian*, *Horn*, *Schwarzer* etc. prolatis repugnemus, ut qui haud dubium esse censeamus, quin tali in casu portio vaginalis nullo modo contingi potuerit. Namque omnes medici obstetricii satis compertum habent, nisi forte pelvis perquam deformata fuerit, vel longissimo digito indice non licere promontorium adsequi. Etenim, sive in conjugata diagonali, quae 4", 6"—7" aequat, sive in linea mediana, quae inde ab apice ossis coccygis usque ad promontorium 4 $\frac{1}{2}$ —5" est, investigationem susceperis, etiam longissimum digitum indicem, qui, ut plurimum, 3 $\frac{1}{2}$ " est, promontorium attingere non posse luculentur apparet.

Os uteri paululum apertum invenimus, dum *Crédé* id tantum esse contendit, ut facile digiti apicem immittere queas.

Quae a scriptoribus supra allatis, de portionis vaginalis indole referuntur, ea non nisi ex parte confirmare possumus, imprimis quod ad ejus crassitiam attinet. De portionis vaginalis situ minima auctorum congruentia observatur.

Portionis vaginalis mutationes in feminis pluries gravidis octavo graviditatis mense apparentes.

De mutationibus hoc mense in feminis pluries gravidis apparentibus apud paucos tantum auctores verbis disertis mentio infertur. *Plath* in his feminis portionem vaginalem non tam manifeste cerni brevior factam arbitratur; necnon *Rosshirt* tantummodo in primum gravidis illam brevior esse plane observari posse ait, dum in mulieribus pluries gravidis $\frac{1}{2}$ " longitudinem offerat. Ceterum, uti supra sententiae a *Stein* majore, a *Luetzelberger*, ab *Horn*, *Baudelocque* prolatae pro veris habendae sunt, secundum quas hoc demum mense, nonnunquam jam prius, digiti apex in os uteri immitti potest. Teste *Hinse*, portio vaginalis interdum inde a mense graviditatis septimo vel octavo nonne tota evanescit (cf. *A. Hinse*: Versuche eines system. Grundrisses der theor. und practisch. Geburtshülfe. Stendal 1791. pg. 63 et 64.).

Investigationes hic institutae.

Portio vaginalis perquam diversos situs obtinere potest inde ab apertura tertia sursum in aperturam secundam, in qua quidem saepissime, nempe quater, a nobis inventa est. Ter supra aperturam tertiam, ter in spatio inter aperturas secundam tertiamque intermedio, semel eadem, qua apertura tertia est, altitudine situm tenuit. Duobus exceptis casibus, portio vaginalis ad partem sinistram atque semper ad posticam versus spectavit.

Os uteri saepissime fissuram transversam hiantem offert vel simpliciter hiat, semel etiam fissurae transversae conclusae speciem praebuit. Oris uteri labia, uno excepto casu, inter se dispari sunt longitudine.

Portionis vaginalis longitudo in universum 4,8" est, in feminis staturae magnae in universum 4", staturae mediae 4,5". Portio vaginalis tum brevissima 3—4", tum longissima 5—6" in staturae mediae feminis inventa fuit.

Ad sententiam istam quod attinet, qua *Plath* portionem vaginalem non tam manifesto brevior animadverti censet, nostrae observationes contrarium docent. Nec magis opinionem, qua *Hinse* portionem vaginalem evanescere ait, pro vera putamus, sed potius *Baudelocque* assentiendum judicamus, qui digiti apicem in os uteri immitti posse affirmat.

Portionis vaginalis mutationes in feminis primum gravidis nono graviditatis mense obviae.

Portio vaginalis, uti *Schmidt*, *Ed. de Siebold* (Lehrbuch der Geburtshülfe. Braunschweig 1845. § 144.) ajunt, in apertura superiore, ut *El. de Siebold*, *Ebermaier*, *Heine*, *Stark*, *F. B. Osiander*, *Schwarzer*, *Loewenstein*, *Plath*, *Hueter*, *Horn*, *Ritgen*, *Detroit*, *Busch*, *Crédé*, *Lange*, *Ed. de Siebold* referunt, in regione promontorii et infra hoc ipsum situm tenet. Omnes auctores portionem vaginalem admodum ad partem posticam os sacrum versus spectare consensu affirmant. Simul paululum ad partem sinistram vergere, *Hueter*, *Loewenstein*, *Schwarzer*, *Detroit*, *Dietrich*, *G. H. Busch* (Lehrbuch der Geburtskunde. Berlin 1849. § 112) perhibent. Eandem fere ad $\frac{1}{3}$ " decurtatam esse *D. G. H. Busch* (die theoret. u. practisch. Geburtskunde, durch Abbildungen erläutert. Berlin 1838. pg. 195.) testatur; ferme $\frac{1}{4}$ " esse, *Froriep*, *El. de Siebold*, *Ebermaier*, *Hussian*, *Joerg*, *Hohl*, *Stark*, *Schwarzer*, *Loewenstein*, *Plath*, *Hueter*, *Busch*, *Detroit*, *Ed. de Siebold* contendunt. Portionem vaginalem sub mensis exitum totam evanescere uterique collum jam evanuisse *D. H. G. Busch* (Lehrbuch der Geburtskunde. Berlin 1849. § 112) dicit; *Burns* portionem vaginalem jam omnino evanuisse asserit. Portionem vaginalem vix atque cum summa tantum difficultate attingi posse, *Froriep*, *Ebermaier*, *Schwarzer*, *Detroit*, *Horn*, *Busch*, *Crédé*, *Ed. de Siebold*, afferunt; digito longissimo vix eam adsequi contingere *Russian*, vix aut omnino non attingi posse, *Joerg*, *Ritgen*, *Lange* perhibent.

60) Dr. *Ed. Detroit*: Coursus der Geburtshülfe, Vol. I. Berlin 1846. p. 67.

Uteri os non licere attingere, *Wiedemann* ait; in idem plerumque digiti apicem intrare posse, *Kilian* refert; clausum esse, *Hohl* contendit.

Portionem vaginalem tenuiorem esse, *Hussian*, *Schwarzer*, *Horn* auctores sunt.

Anteriorem colli uteri partem molliorem magisque elasticam exstisse, *Ritgen*, mollissimam apparere, *Hueter*, cartilaginis ad instar duriusculam manere, *Rosshirt* affirmant. Uteri collum omnino extensum atque ad cavum uteri amplificandum consumptum evanuisse, externum autem uteri os facile digiti apicem recipere ejusque labia duos toros angustos praebere osque illud interno uteri ori proximum esse situm, Dr. *Ed. Detroit* (Cursus der Geburtshülfe. Berlin 1846, Vol. I. pg. 64.) exponit.

*Mair*⁶¹⁾ portionem vaginalem torum laxum mollemque, 2" longum, offerre contendit, dum os uteri scrobiculus sit pisi magnitudinem aequans. Qua in re internum uteri os, digito immisso, contrectanti marginem tenuem laevemque et elasticum apparere affirmat.

Investigationes hic susceptae.

Portionem vaginalem diversos situs obtinere posse videmus; quippe quae quinque supra aperturam tertiam, quater inter aperturas tertiam secundamque, ter eadem, qua apertura tertia, altitudine, bis in apertura secunda, semel etiam infra aperturam tertiam posita fuerit. Conversa est portio vaginalis crebrius ad partem sinistram, quam ad dextram, praeterea plerisque in casibus partem posticam versus, in duabus deorsum, bis ad anteriora.

Os uteri in duobus casuum trientibus oclusum, in parte tertia apertum fuit. Semel externum uteri os fissura transversa hians apparuit. Oris uteri labia plerumque pari sunt longitudine.

Portio vaginalis crassissima, saepius forma conica, quam cylindracea, praedita, mollis, compressa, saepe tumefacta, bis tantum gracilis fuit. Ejus longitudo, si omnes computaveris casus, in universum 3,8" aequat, in fem. staturae magnae in univers. 4,4", mediae 3,8", in femina staturae parvae 4,5". Portio vaginalis brevissima, nempe 1½", in femina staturae parvae, longissima, nimirum 5—6", in duabus feminis staturae magnae inventa fuit.

Quodsi nostrarum observationum eventum cum eis, quae plerique observatores afferunt, contuleris, portionem vaginalem cernas neutiquam tam alto, quam illi volunt, loco positam fuisse; quin immo hoc mense nono eam inferius videmus sitam fuisse, quam mense octavo. De directione, qua portio vaginalis ad partem posteriorem simulque sinistrorsum vergere traditur, omnes congruunt observationes.

Os uteri, contra quam *Kilian* et *Detroit* observarunt, nos nullo in casu apertum invenimus.

Portionis vaginalis mutationes in feminis pluries gravidis nono graviditatis mense apparentes.

His in feminis portionem vaginalem magis torosam crassioremque reperiri, *El. de Siebold* et *Rosshirt*, aliquanto longiorem, quam in feminis primum gravidis, observari, idem *Rosshirt* perhibet.

Os uteri paulo inferius situm adeo apertum esse, ut digiti phalangem cum dimidia introducere possis, *El. de Siebold* (Lehrbuch der Geburtshülfe zum Unterricht von Hebammen. Weimar 1822. § 123.) affirmat. Os uteri in feminis jam enixis apertum esse, *Schwarzer* (Handbuch der Geburtshülfe. Wien 1838. § 280.) auctor est. Etiam internum os uteri adeo apertum esse, ut digito intrare liceat, Dr. *Rosshirt* (Lehrb. der Geburtshülfe. Erlangen 1851. § 188.) testatur.

Investigationes hic institutae.

Uti in feminis primum gravidis, item in mulieribus pluries gravidis portio vaginalis diversissimis locis reperiri potest.

61) l. c. p. 44.

Ad frequentiam situum quod attinet, haec ponenda est series. Frequentissime, nempe sexies, portio vaginalis inter aperturam secundam tertiamque, tum, nempe ter, supra aperturam tertiam, deinde, nempe bis, eadem, qua apertura tertia, altitudine, deinceps, nempe semel, infra aperturam secundam posita fuit. Quin etiam, qui situs est infimus, semel prope pelvis exitum s. aperturam quartam inventa est. Conversa fuit septies ad partem sinistram, bis ad dextram, semel in linea mediana situm obtinens. Ceterum fere semper partem posteriorem, semel etiam deorsum spectavit.

Praeter externum os uteri quinque canalis portionis vaginalis, ter internum os uteri aperta fuerunt. Oris uteri labia semel tantummodo longitudinem eandem obtulere. Portio vaginalis crassissima est compressaque et jamjam mollescit. Semel forma ejus rotunda fuit.

Longitudo portionis vaginalis in universum 4" est, in fem. stat. mag. in univers. 4", stat. mediae 3,2", parvae 3,5".

Quum portio vaginalis brevissima, 2—2½" aequans, tum longissima 6" in staturae mediae mulieribus observata fuit.

De portionis vaginalis indole, quatenus crassa ac torosa esse traditur, observationes nostrae cum auctorum relationibus concinunt. Attamen *Rosshirt* non possumus nisi ex parte adstipulari, quoniam, licet, omnibus casibus computatis, portionis vaginalis longitudo in universum necnon ejus longitudo in feminis pluries gravidis staturae mediae longitudinem portionis vaginalis in feminis primum gravidis repertam superet, tamen in mulieribus staturae magnae mediae contraria rei ratio observatur.

Portionis vaginalis mutationes in feminis primum gravidis decimo graviditatis mense apparentes.

Hoc mense decimo portio vaginalis inferiorem, quam nono, situm obtinere a *Camper*, *Wiedemann*, *El. de Siebold*, *Hussian*, *Hohl*, *Stark*, *Schwarzer*, *Loewenstein*, *Plath*, *Hueter*, *Horn*, *Ritgen*, *Busch*, *Rosshirt*, *Lange*, *Crédé* consensu perhibetur.

Os uteri in spatio inter promontorium et symphysim ossium pubis intermedio positum esse, *Ferd. Aug. Mar. Frd. de Ritgen* (Lehrb. u. Handb. der Geburtshülfe für Hebammen. Mainz 1848. § 116) auctor est.

De directione, quam portio vaginalis teneat, viri docti parum consentiunt. Etenim, dum plerique auctores os uteri facilius attingi posse produnt, *Hohl* solum anterieus colli uteri dimidium sentiri posse contendit, idque propterea, quod portio vaginalis partem posticam versus sursumque spectet (cf. *Hohl*: die geburtshülliche Exploration. Halle 1834. pg. 371). Contra *Loewenstein* (*A. L. Loewenstein*: der theoret. praktisch. Geburtshelfer. Berlin 1839. pg. 106) eam ad partem posticam ac deorsum vergere arbitratur.

Portio vaginalis hoc quoque mense a dextra promontorii parte, testibus *Hohl*, *Horn*, *D. G. H. Busch* (Die theoret. u. pract. Geburtskunde durch Abbildungen erläutert. Berlin 1838. pg. 197.), situm obtinet.

Colli uteri longitudinem, mense exeunte, non excedere aliquot lineas, *El. de Siebold* (Lehrb. d. Geburtshülfe zum Unterricht für Hebammen. Würzburg 1822. § 124.) contendit. Uteri collum 2—3" longum esse, *Rosshirt* et *Ed. de Siebold* (Lehrbuch der Geburtshülfe. Wien 1854. pg. 168) testantur. Tantum anteriorem ejus torum exstare, *Detroit* (Cursus der Geburtshülfe, Vol. I. Berlin 1846. pg. 70 et 71.) auctor est. Hujus mensis exitu usque ad partum modo tenuem torum remanere, *Frd. B. Osiander*, *Froriep*, *Joerg* referunt. Collum uteri totum evanuisse, *Wiedemann*, *Ebermaier*, *Horn*, *Schwarzer*, *Kilian*, *Naegle*, *Lange*, *Mair* *Ed. de Siebold* asserunt.

Uteri os saepe non nisi scrobiculum exiguum esse portionemque vaginalem, quum per apertum os uteri velamenta sentire videaris, saepe per speciem deesse, *Fr. B. Osiander* tradit. Ut videatur, unum modo os uteri exstare, *Wiedemann*, *Froriep*, *El. de Siebold*, *Ebermaier*, *Hohl*, *Hussian*, *Schwarzer*, *Naegle*, *Ed. de Siebold* affirmant.

Colli uteri canalem omnino jam deficere, *El. de Siebold* (Lehrbuch d. Geburtshülfe zum Unterricht für Hebammen. Würzburg 1823. § 124.) ait.

Orificium portionis vaginalis magis rotundari scrobiculumque in verum foramen mutari, *Crédé* refert.

Os uteri, teste *Ritgen*, fovea est exigua, introrsum depressa annulusque paene omnino clauditur. Os uteri, quemadmodum *Mair* affirmat, scrobiculum praebet labiis prominentibus carentem. Internum os uteri plerumque clausum manere externumque paullulum aperiri, ita ut scrobiculum sentire possis, *Stark* et *Rosshirt* perhibent. Externum uteri os nonnunquam magis, quam internum, apertum esse *Ed. de Siebold* (Lehrb. d. Geburtshülfe. Wien 1854. pg. 168) tradit. Ora uteri externum internumque, teste *Fr. B. Osiander*, ita alterum alteri appropinquant, ut distantia vix lineam aequet. Sic et *El. de Siebold* (Lehrb. d. Geburtshülfe zum Unterrichte für Hebammen. Würzburg 1822. § 124.) et *Joh. Chr. Joerg* (Lehrb. d. Geburtshülfe. Leipzig 1833. § 124) internum os uteri externo proximum sentiri auctores suut. Ultimis diebus 14 unum modo orificium animadverti posse, *Froriep* et *El. de Siebold* (Lehrb. d. Entbindungskunde. Nürnberg 1842, Vol. I. § 240) affirmant. Externum internumque uteri os, teste *Schwarzer*, unum orificium arcte conclusum constituunt, quod scrobiculi parvi rotundique speciem prae se ferat, digitiue indicis apice obtegi queat.

Ed. de Siebold duas hujus mensis periodos distinguit duoque ejus dimidia statuit, quorum priore portio vaginalis aliquanto brevior molliorque nonnihil renis cartilagini proprii retineat, et oris externi paullulum aperti, cui modo digiti apex immitti possit, margines laeves tenuesque et elastici contrectanti annuli speciem praebant. In altero autem hujus mensis dimidio portionem vaginalem, ad 2—3" decurtatam, mollem et relaxatam apparere externumque uteri os magis patefactum esse contendit (cfr. *Ed. de Siebold*: Lehrbuch d. Geburtshülfe, Wien 1849. pg. 168).

Labia oris uteri chartae ad instar tenuia exsistere (orificium chartaceum) *Hohl*, *Loewenstein*, *Busch* testantur. Os uteri aut scrobiculus est parvus, vix conspicuus, aut adeo apertum invenitur, ut digiti apicem immittere possis (*Ebermaier*). Os uteri interdum ultimis graviditatis hebdomadibus anulum apertum praebet, qui immittendi digiti potestatem facit (*Ebermaier*).

Portio vaginalis, ad amplificandum uterum consumpta, ex toto evanuit ac tantum anulum torosum praebet, qui ultimis graviditatis diebus et ipse evanescit (*Schwarzer*).

Investigationes hic institutae.

Portio vaginalis in majore casum numero aut supra aperturam tertiam, aut inter aperturas tertiam secundamque (et quidem utrumque quinquies factum est) aut, idque ter, infra aperturam tertiam, aut, et quidem ter, in apertura secunda, aut, idque bis, in apertura tertia, semel infra aperturam secundam posita fuit.

Exceptis perpaucis casibus, portio vaginalis ad partem posteriorem ac saepissime quidem sinistrorsum conversa erat. Directio ejus ad partem dextram aequae est crebra atque positio in linea mediana.

Oris uteri forma diversis modis descripta; namque modo fissura fuit transversa hiansque, modo ovatum, modo clausum se exhibuit. Saepe, portione vaginali patente, per eam os uteri internum pariter apertum cognosci potuit. Exceptis casibus tribus, oris uteri labia pari fuere longitudine. Portio vaginalis plerumque crassa, relaxata, emollita, rarius gracilis formaque conica fuit. Ejus longitudo, si omnes computaveris casus, in univers. 3,3" aequat, in feminis staturae magnae in universum 3,7", mediae 3,4", parvae 3,5". Longitudo ejus inter 0" et 5—6" variari cernebatur. Evanuerat enim in femina staturae mediae, 5—6" fuit in muliere staturae magnae.

Situs portionis vaginalis, ut nobis videtur, nullo jure inferior perhibetur esse, quam mense graviditatis nono. Variatur potius hoc ultimo mense vel magis, quam mense priore. Positio ejus infima utroque mense infra aperturam tertiam est, suprema hoc mense in apertura secun-

da, illo infra hanc aperturam. Ad directionem quod spectat, quum portionem vaginalem loco alto et ad partem posticam conversam invenerimus, sententiae a *Loewenstein* prolatae, quae eam deorsum spectare contendit, adstipulari non possumus. Neque magis cum *Hohl*, *Horn*, *Busch*, portionem vaginalem a sinistra promontorii parte positam esse affirmantibus, consentiendum censemus.

Quod a nonnullis affertur observatoribus, et externum et internum os uteri apertum esse, ita ut unum modo orificium adessee videatur, nos quidem nullo casu confirmatum vidimus. Semel tamen oris uteri labia omnino evanuisse observavimus, bis internum os uteri apertum invenimus.

Collum uteri, quod *Rosshirt*, *Ed. de Siebold* 2—3" longum esse testantur, secundum nostras observationes in universum longitudinem 3" superat.

Portionis vaginalis mutationes in feminis pluries gravidis decimo graviditatis mense obviae.

Quae in diversis compendiis de mutationibus in feminis pluries gravidis hoc mense obviis exponuntur, ea non nisi exiguas quasdam discrepantias ostendunt, partim ad portionis vaginalis indolem, partim ad ejus longitudinem, partim ad oris uteri qualitatem pertinentes. Portio vaginalis, quae fere consensu ab omnibus in feminis pluries gravidis longior esse perhibetur, quam in primum praegnantibus, ab *El. de Siebold* $\frac{1}{2}$ " longa esse dicitur.

Plerique auctores os uteri externum patere consentiunt. Inter quos et *Froriep* referendus est, quo testante, externum os uteri apertum molliusque est, dum internum clausum duriusque reperiatur (cf. *Fr. Froriep* Handb. d. Geburtshülfe, 3te Ausgabe. Weimar 1806. § 149). Ora uteri externum internumque non inter se confluere ac confundi sed per se utrumque exstare, *Osiander* (Grundriss d. Entbindungskunde, Vol. I. Göttingen 1802. § 360.) affirmat. Teste *El. de Siebold*, internum quoque os uteri adeo apertum est, ut digitus ad caput foetus pervenire possit. Oris uteri labia *Fr. B. Osiander* crassissima esse contendit, dum *Kilian* maxime antea oris uteri labium torosa indole excellere ait. Auctore *Krause*, internum os uteri saepe ultimis quattuordecim graviditatis diebus patescere incipit.

Portio vaginalis secundum *El. de Siebold* crassior atque inaequabilior magisque torosa apparet. Denique *Ed. de Siebold* in ea est sententia, ut in feminis pluries gravidis portionem vaginalem multo minus, quam in primum gravidis, relaxatam esse judicet (cf. Lehrb. d. Geburtshülfe. Wien 1849. pg. 168.)

Investigationes hic factae.

Portionis vaginalis situs diversissimus est, namque, ubi positionem infimam tenet, prope aperturam quartam, idque semel, ubi altissimam, infra aperturam secundam, idque pariter semel, posita fuit. Quinquies supra aperturam tertiam, quinquies inter aperturam tertiam secundamque sita fuit, ter in apertura tertia, semel infra hanc inventa. Conversa est multo saepius sinistrorsum, quam ad partem dextram, simul persaepe retro est inclinata.

Os uteri nonnullas diversitates offert. Externum uteri os semper patuit, portionis vaginalis canalis cum ore uteri interno saepius, quam in feminis primum gravidis, apertus fuit.

Portio vaginalis, forma cylindracea instructa, compressa crassaque fuit, apertusque canalis ejus multo longior, quam portio vaginalis. Hujus longitudo in universum 3,9" est, in fem. staturae magnae 3,5", mediae 4,4", parvae 3,7".

Tum brevissima portio vaginalis, 2—2 $\frac{1}{2}$ " aequans, tum longissima 5—6" in feminis staturae mediae inventa fuit. Ad longitudinem quod spectat, portionem vaginalem, id quod cum aliorum observationibus congruit, in feminis pluries gravidis longiorem vaginalem vidimus reperiri, quam in feminis primum gravidis. Verumtamen sententiae *El. de Siebold*, qui longitudinem normalem $\frac{1}{2}$ " ponit, adstipulari non possumus.

Externum os uteri, ut ceteri auctores, item nos apertum invenimus. Si quaeras de ratione, quae sit inter duo uteri ora, *Osiander* majori, utrumque os per se exstare, neque ambo inter se confundi ac confluere consenti, consentimus, excepto uno casu, a nostro praeceptore doctissimo observato.

Denique relaxatio minor videtur esse, quam in primum gravidis.

In commentationis fine haud alienum videtur, quid investigationes nostrae docuerint, breviter ac paucis complecti. Omnium primum nobis quam certissime persuasimus, mutationes durante graviditate in portione vaginali apparentes nequaquam tam arctis contineri posse limitibus, quibus eas multi medicorum obstetriciorum circumscribi velint.

Quantum ex nostris observationibus elucet, saltem priore graviditatis dimidio portio vaginalis summa cum constantia sensim ac paulatim altius adscendit, licet, hac in re in diversis hominibus quasdam diversitates exstare, haud infitiamur. Situm infimum ubi obtinet, portio vaginalis, at solum in feminis pluries praegnantibus, mensem nonum decimumve gravidis, supra aperturam quartam; ubi altissimum, paulo supra aperturam secundam posita est, nunquam vero, saltem in pelvi ad normam constructa, de qua sola verba facimus, ad eandem, qua promontorium est, altitudinem pervenit.

Directionem quod attinet, nos, contra quam *Birnbaum*, qui hac in re solum casum valere judicat, multo saepius portionem vaginalem sinistrorsum, quam dextrorsum spectare ac rarissime in ipsa linea mediana sitam esse arbitramur.

Os uteri, in primum gravidis plerumque fissurae transversae conclusaeque, interdum fossae oclusae speciem prae se ferens, raro, idque in exceptionibus, paullulum apertum invenitur. Contra ea in feminis pluries gravidis saepissime fissuram transversam hiantem praebet, ac demum ultimis graviditatis mensibus magis apertum deprehenditur.

Labiorum oris uteri adaequatio, eaque solum in primum gravidis, sine ulla certa regula evenit. Quod phaenomenon certe tantis involutum est tenebris, quas nos quidem discutere nullo modo possumus.

Indoles portio vaginalis in mulieribus primum praegnantibus atque in feminis pluries gravidis prorsus diversa cognoscitur. Etenim, dum in illis forma est gracili atque conica, in his crassa, cylindracea, magis relaxata apparet. Quae discrepantia graviditate ineunte non tam plane, quam exeunte, animadvertitur.

Quemadmodum jam ex diversis de longitudine colli uteri relationibus concludere licuit, nulla regula, nulla norma in ratione, qua paulatim brevius existit, deprehendi potest. Ceterum et a praeceptore honoratissimo *P. U. Walter* et a plerisque artis obstetriciae auctoribus collum uteri 12" decurtari creditur; teste *James Blundell*, 1½" brevius existit.

Sententiam a *Kilian* prolatam, qua portionem vaginalem modo in speciem breviorum fieri censet, nos tantum una eadaveris sectione confirmatam vidimus, ceterum hac de re opinionis a *Birnbaum* propositae admonentes.

Quod dolendum est, quum nulla feminarum nosocomium per totum graviditatis decursum constanter adierit, nulla nobis oblata est occasio commutationes istas deinceps in una eademque femina observandi. Attamen ex earum, quae nosocomium accedebant, numero quamvis exiguo nobis satis persuadere potuimus, quod praeceptor summe venerandus statuatur, portionem vaginalem singulis mensibus circiter linea breviorum evadere, a veritatis specie haud recedere.

Denique verba a *Birnbaum* prolata repetenda esse censemus, ex omnibus his investigationibus apparere, quam anceps atque incertum hoc signum diagnosticum sit ad graviditatis tempora computanda, nisi forte alia certiora indicia accesserint.

G. G. Stein quoque portionem vaginalem inde a secundo graviditatis dimidio usque ad partum sensim breviorum breviorumque evadere in universum profert, nullas singulis mensibus mensuras constituens.

T h e s e s.

- 1) Longitudo portio vaginalis a feminae statura non pendet.
- 2) Localis adipum efficacia praesertim eorum facultate intersepiendi innititur.
- 3) In paucis ossium fracturis recentibus antiphlogosis adhibenda est.
- 4) Mors in narcotizatione ope chloroformyli accidens tam remedio anaesthetico, quam cautelarum in ejus usu necessariarum neglectioni adtribuenda est.
- 5) Nec ratio homoeopatharum: „similia similibus“ nec ratio allopatharum: „contraria contrariis“ sufficit.
- 6) Meridiatio naturae consentanea est.

Mutationes, quae in portione vaginali mulierum, tertium mensem gravidarum, deprehensae sunt.
Mulieres quae graviditatem semel subierunt.

I.

Nomina.	Matrimonio junctae an puellae.	Quales ad staturam.	Quo temp. explora- tio facta fuit.	Tempus indicatur, quo ad ultimum men- strua expidiisse af- firmarunt.	Quando foetus mortum primo animadvert- runt.	Locus mutatus annota- tur quem uteri fundus obtinuerit.	Quae signa pe- culiaria inibi ob- servata sunt.	Quam positio- nem portio vagi- nalis habuit.	Quo portio vaginalis directa fuit.	Quam longe p. v. fuit.	Quas mutationes labia et os uteri subierunt.		Quae signa praeterea in p. v. oblata sunt.	Quo tempore foe- tus emissus est.
1. E.	femina.	modica.	12. Martio } 26. Febr. } 1843.	17. Decembri.		in fem. stante non animadvertitur.		profundo, in apert. 3 ^a .	deorsum et multum sinistrorsus.	5"	lab. anter. longius poste- riore.	fissura transversa, clausa.	procera, coni for- mam habens, solida, compressa.	

Mutationes, quae in portione vaginali mulierum, tertium mensem gravidarum, deprehensae sunt.
Mulieres quae graviditatem aliquoties subierunt.

Nomina.	Matrimonio junctae an puellae.	Quales ad staturam.	Quo temp. exploratio facta fuit.	Tempus indicatur, quo ad ultimum menstrua expidiisse affirmarunt.	Quando foetus motum primo animadvertunt.	Locus mutatus annotatur, quem uteri fundus obtinuerit.	Quae signa peculiararia inibi observata sunt.	Quam positionem portio vaginalis habuit.	Quo portio vaginalis directa fuit.	Quam longa p. v. fuit.	Quas mutationes labia et os uteri subierunt.		Quae signa praeterea in p. v. oblata sunt.	Quo tempore foetus emissus est.
1. E. O.	femina.	magna.	14. Majo 1843.	4 hebdomades ante dies paschales.		manum transversam supra umbilici regionem.		inter ap. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	Retrorsum et sinistrorsus.	5"	inaequalia.			19. Decembri 1843.
2. K. U.	—	—	26. Aprili 1840.			in fem. stante non animadvertitur.		infra ap. 2 ^{am} .	Deorsum, retrorsum, et dextrorsus.	4—5"	inaequalia.	fissura transversa hians.	levis compressa.	26. Novembri 1840.
3. K. J.	—	modica.	17. Augusto 1839.			infra umbilici regionem.		in apert. 3 ^a .	Deorsum et parum retrorsus.	6—8"	inaequalia.	— —	crassa, tumida, formam cylindri habens.	9. Martio 1840.
4. L. R.	—	—	23. Majo 1847.	mense Martio 1847 ineunte.		non animadvertitur; in f. jacente inter symphys. et umbilic.		profundo, in apert. 3 ^a .	multum retrorsum et sinistrorsus.	½"	fere aequalong.	— —	tumida, solida.	5. Decembri 1847.
5. T. P.	—	—	27. Novembri 1849.	mense Septembri 1842 ineunte.	diebus Christi nati sacri.	supra symphysin.		infra ap. 3 ^{am} .	in anteriore pelvis spatio.	7"	inaequalia.	— —	crassa, solida.	
6. A.Tr.	—	—	25. Januario 1852.	mense Novembri 1851 exeunte.		inter symphysin et umbilici regionem.	fossa umbilicalis evanuit.	parum infra apert. 2 ^{am} .	parum retrorsum et dextrorsus.	3—4"	inaequalia.	— —	crassa, tumida, satis solida, compressa.	
7. A. A.	puella.	—	30. Octobri 1836.	mense Julio 1836 ineunte.				in pelvis cavitate.	retrorsum et dextrorsus.	in p. post. 4-5" in par. anteriore 9-10".	labium anterius praecipue solidum.	— —	crassa, tumida, satis solida, compressa.	16. Majo 1837.
8. A. M.	femina.	—	24. Martio 1846.			verisimile in umbilici regione.		in apert. 3 ^a .	retrorsum et sinistrorsus.	½"	inaequalia.	— —	formam cylindri habens.	21. Octobri 1846.
9. K. K.	—	—	1. Aprili 1853.	mense Januario 1853 exeunte.	circiter 11. Junium 1853.	animadverti non potest.	fossa umbilic. evanuit, margo super. parum eminens.	infra ap. 3 ^{am} .	retrorsum, in linea mediana.	5—6"	aeque longa.	os uteri externum fissura transversa.	crassa, tumida, solida, compressa.	
10. T. P.	—	—	17. Martio 1853.	diebus memoriae nati Christi sacri 1852.		fundus uteri parum perspicue animadvertitur.		in apertura media.	retrorsum, in linea mediana, in anteriore pelvis spatio.	5"	fere aequalong.	fissura transversa hians.	intestinum rectum impletum deorsum et prorsus, crassa, compressa.	
11. T. P.	—	—	30. Aprili 1852.			in fem. stante non animadvertitur.	fossa umbilic. evanuit, margo sup. eminens.	in apert. 3 ^a .	retrorsum et parum dextrorsus.	5"	inaequalia.	os uteri ext. transversum ovale apertum.		14. Novembri 1846.
21. E. N.	puella.	exigua.	29. Febuario 1852.	ante dies memoriae nati Christi sacri 1851.				parum infra apert. 2 ^{am} .	retrorsum et dextrorsus.	6"	inaequalia.	os uteri transversum clausum.	proccera, compressa.	
13. L. R.	femina.	—	2. Majo 1852.	mense Febuario 1852 exeunte.	10. Julio 1852.	in fem. jacente fortasse in pelvi minore.		parum supra apert. 3 ^{am} .	retrorsum et sinistrorsus.	6—7"	inaequalia.	fissura transversa hians.		
14. M. L.	—	—	4. Augusto 1850.	mense Majo medio.				in apert. 3 ^a , ante spin. isch.	retrorsum et sinistrorsus.	8"	inaequalia.	— —	crassa, solida.	
15. M.Gr.	—	—	6. Aprili 1854.	mense Januario exeunte.		fundus uteri non animadvertitur.	fossa umbilic. evanuit.	parum infra apert. 2 ^{am} .	in linea mediana.	par. ant. 6" par. post. 8"	aeque longa.	— —	parum tumida, solida, compressa.	
16. A. P.	puella.	—	9. Martio 1854.	10. Decembri 1853.			fossa umbilic. et margo inferior umbilici evanuerunt.	parum supra sp. ischii, 2½" ab apice ossis cocc.	dextrorsus.	6"	aeque longa.	fissura transversa leviter hians.	plus proccera, solida, compressa.	

Mutationes, quae in portione vaginali mulierum, *quartum* mensem gravidarum, deprehensae sunt.
Mulieres quae graviditatem *semel* subierunt.

III.

Nomina.	Matrimonio junctae an puellae.	Quales ad staturam.	Quo temp. explora- tio facta fuit.	Tempus indicatur, quo ad ultimum men- strua expediisse af- firmarunt.	Quando foetus mortum primo animadvertē- runt.	Locus mutatus annota- tur quem uteri fundus obtinerit.	Quae signa pe- culiaria inibi ob- servata sunt.	Quam positio- nem portio vagi- nalis habuit.	Quo portio vaginalis directa fuit.	Quam longe p. v. fuit.	Quas mutationes labia et os uteri subierunt.	Quae signa praeterea in p. v. oblata sunt.	Quo tempore foe- tus emissus est.
S. O.	femina.	magna.	4. Septembri 1842.			infra umbilici re- gionem.		infra aperturam mediam.	retrorsum, deorsus.	5—6"	fere aequae longa.	fissura transversa clausa.	19. Februario 1843.
K. M.	puella.	modica.	25. Octobri 1844.	24. Julio 1844.	mense Oc- tobri incunte.	parum supra sym- physin.		parum supra apert 3 ^{am} .	multum retrorsum et parum sinistrorsus.	6"	aequae longa.	— —	
M. T.	femina,	—	23. Martio 1848.	17. Decembri 1847.		2—3 digitos trans- versos infra umbi- licum.		supra apertu- ram 3 ^{am} .	deorsum, parum re- trorsum et dex- trorsus.	7—8"	inaequalia.	— —	
E. Fr.	puella.	—	4. Augusto 1854.	12. Aprili 1854.		— — —	margo inferior evanuit, margo super. eminens.	in apertura 3 ^a .	sinistrorsus.	6"	aequae longa.		
L. J.	—	—	20. Septembri 1840.	10. Junio 1840.	intra 22—29 Octobrem.	in fem. jacente etiam non animadvertitur.		inter aperturam 2 ^{am} et 3 ^{am} .	deorsum et retror- sus.	5—6"	— —	— —	
L. Bl.	—	exigua.	26. Maio 1854.	mense Februario medio.	non adfuit.	— — —	margo inferior evanuit, margo super. eminens.	in apertura 3 ^a .	a parte sinistra po- stica ad part dex- tram anticam.	par. post. 4"		propter exigui- tatem vix sentitur.	6. Martio 1844.

Mutationes, quae in portione vaginali mulierum, quartum mensem gravidarum, deprehensae sunt.
Mulieres quae graviditatem aliquoties subierunt.

Nomina.	Matrimonio junctae an puellae.	Quales ad staturam.	Quo temp. exploratio facta fuit.	Tempus indicatur, quo ad ultimum menstrua expediisse affirmarunt.	Quando foetus motum primo animadvertunt.	Locus mutatus annotatur, quem uteri fundus obtinuerit.	Quae signa peculiariora inibi observata sunt.	Quam positionem portio vaginalis habuit.	Quo portio vaginalis directa fuit.	Quam longa p. v. fuit.	Quas mutationes labia et os uteri subierunt.		Quae signa praeterea in p. v. oblata sunt.	Quo tempore foetus emissus est.
A. St.	puella.	magna.	10. Octobri 1841.			in umbilici regione.	fossa umbilicalis evanuit.	in apertura media.	retrorsum, deorsum et sinistrorsus.	4"	aeque longa.		coni formam habens, satis dura, compressa.	10. Aprili 1842.
K. F.	femina.	—	9. Martio 1845.			in fem. stante non animadvertitur.		supra apertur. 3 ^{am} .	multum retrorsus, dextrorsus.	5"	fere aeque longa.		crassa, dura, compressa.	20. Septembri 1845.
A. K.	—	—	3. Novembri 1844.			inter symphysin et umbilicum.		infra apertur. 2 ^{am} .	in linea mediana.	3"	inaequalia.	fissura transversa hians.	crassa, dura, brevis.	29. Aprili 1845.
K. F.	—	—	21. Augusto 1842.			infra umbilici regionem.		in apertura media.	retrorsum et parum dextrorsus.	3"	— —	os uteri leviter hians.	brevis, coni formam habens, satis solida, compr.	7. Februario 1843.
K. U.	—	modica.	24. Maio 1840.			in fem. stante non animadvertitur.		— —	multum retrorsus et parum dextrorsus.	5"	labia fere aeque longa, relaxata, tumefacta.		crassa, tumida, formam cylindri habens compressa.	26. Novembri 1840.
K. J.	—	—	1. Septembri 1839.			infra umbilici regionem.		in apertura 3 ^a .	deorsum et parum retrorsus.	7—8"	labia inaequalia labium ant. longius posteriore.	fissura transversa clausa.	crassa, relaxata, parum compressa.	9. Martio 1840.
L. Th.	—	—	2. Novembri 1848.	17. Junio 1848.		3-4 digitos transversos supra symphysin.		infra apertur. 3 ^{am} .	in linea mediana.	7—8"	inaequalia.	fissura transversa hians.	crassa, a lateribus compressa.	
K. M.	—	—	6. Octobri 1849.	mense Junio ineunte.		duos digitos transversos infra umbilicum.	— —	in anteriore pelvis spatio.	sinistrorsus.	5"	fere aeque longa.	fovea transversa ovalis.	crassa, satis solida, compressa.	
M. M.	—	—	8. Octobri 1854.	8. Julio 1854.		nonnullos digitos transversos supra symphysin.	annulus umbilicalis apertus.	in apert. 3 ^a , 1 $\frac{3}{4}$ " ab apice oss. cocc.	retrorsum et sinistrorsus.	6—7"	— —	fissura transversa hians.	proccera, coni formam habens, dura.	
Chrs. S.	—	—	21. Aug. 1846.	17. Junio 1846.		infra umbilici regionem.		parum infra apert. 2 ^{am} .	dextrorsus.	4—5"				1. Martio 1847.
M. E.	—	—	18. Aprili 1852.	15. Januario 1852.		non animadvertitur.	fossa umbilicalis evanuit.	in apertur. 3 ^a .	retrorsum et sinistrorsus.	8"	inaequalia.	— —	crassa, relaxata.	
M. W.	—	—	11. Maio 1851.	14 hebdomadibus abhinc.		in f. jacente in pelvi minore.	fossa umbilicalis evanuit, margino sup. eminens.	supra apertur. 3 ^{am} .	retrorsum et dextrorsus.	5"	fere aeque longa.	— —	crassa, solida, compressa.	
T. P.	—	—	21. Maio 1852.	3. Februario 1852.		in fem. stante non animadvertitur.	fossa umbilic. evanuit.	in apertura 3 ^a .	retrorsum et parum dextrorsus.	4"	inaequalia.		crassa, dura, compressa.	14. Novembri 1852.
M. N.	—	—	22. Januario 1843.	27. Octobri 1842.	mense Martio exeunte.	— — —		— —		5—6"			relaxata solida compressa.	
K. K.	—	—	28. Aprili 1853.	mense Januario exeunte.	circiter 11. Junio.	3 digitos transversos supra symphysin.		supra apertur. 3 ^{am} .	sinistrorsus.	4—5"	labium ant. parum fortius posteriore.	— —		
E. Kl.	—	exigua.	22. Maio 1853.	mense Februario ineunte.		non animadvertitur.		infra apertur. 3 ^{am} .	in linea mediana, mult. retrorsus.	6"	inaequalia.	— —		
M. K.	—	—	8. Martio 1840.			— — —	— —	in apertura media.	retrorsus.	6"	— —	— —	parum relaxata, solida.	4. Septembri 1840.

Mutationes, quae in portione vaginali mulierum, *quintum* mensem gravidarum, deprehensae sunt.

V.

Mulieres quae graviditatem *semel* subierunt.

Nomina.	Matrimonio junctae an puellae.	Quales ad staturam.	Quo temp. explora- tio facta fuit.	Tempus indicatur, quo ad ultimum men- strua expediisse af- firmarunt.	Quando foetus motum primo animadvertē- runt.	Locus mutatus annota- tur quem uteri fundus obtinerit.	Quae signa pe- culiaria inibi ob- servata sunt.	Quam positio- nem portio vagi- nalis habuit.	Quo portio vaginalis directa fuit.	Quam longa p. v. fuit.	Quas mutationes labia et os uteri subierunt.		Quae signa praeterea in p. v. oblata sunt.	Quo tempore foe- tus emissus est.
L. L.	puella.	magna.	28. Septembri 1853.	mense Majo exeunte.		infra umbilicum.		parum supra apert. 3 ^{am} , $\frac{1}{2}$ " ab apic. oss. cocc.	retrorsum et dex- trorsus.	5 — 6"	aeque longa.	fissura transversa clausa.	compressa, conica.	25. Decembri 1854.
M. T.	femina.	modica.	30. Aprili 1848.	17. Decembri. 1847.		4 digitos trans- versos infra um- bilicum.		supra apertur. 3 ^{am} .	deorsum et in poster. pelvis spatio.	— —	inaequalia.	— —		
L. J.	puella.	—	7. Octobri 1840.	10. Junio 1840.	intra 22 — 29. Octobrem.	manum transversam infra umbilicum.		— —	parum sinistrorsus.	— —	labium anterius longius.	fissura transversa ovalis clausa.	p. v. mollior, levis compressa.	6. Martio 1843.
M. T.	femina.	—	12. Novembri 1852.	mense Julio ineunte.		manum transversam supra symphysin.	parum eminens.	parum supra apert. 3 ^{am} .	in linea mediana.	— —	— —	fissura transversa clausa.	procera, compressa.	
A. R.	—	—	20. Febuario 1853.	intra mens. Octbr. exuntem, et mens Novbr. incuntem 1852.				infra apertur. 3 ^{am} .	retrorsus, in linea mediana.	7"	aeque longa.	fissura transversa parva, clausa.	procera.	
M. B.	puella.	—	6. Majo 1853.	mense Januario incunte.		fere in umbilici re- gione.	fossa umbili- calis evanuit, margo superior eminens.	per rect. implet. in anter. pelv. spatio.	sinistrorsus.	4 — 5"	— —	fovea ovalis levi- ter aperta.	levis tumida, compressa, mollis reddita.	

Mutationes, quae in portione vaginali mulierum, quintum mensem gravidarum, deprehensae sunt.
Mulieres quae graviditatem aliquoties subierunt.

Nomina.	Matrimonio junctae an puellae.	Quales ad staturam.	Quo temp. exploratio facta fuit.	Tempus indicatur, quo ad ultimum menstrua expediisse affirmarunt.	Quando foetus motum primo animadvertierunt.	Locus mutatus annotatur, quem uteri fundus obtinuerit.	Quae signa peculiararia inibi observata sunt.	Quam positionem portio vaginalis habuit.	Quo portio vaginalis directa fuit.	Quam longa p. v. fuit.	Quas mutationes labia et os uteri subierunt.		Quae signa praeterea in p. v. oblata sunt.	Quo tempore foetus emissus est.
E. H.	puella.	magna.	8. Decembri 1844.	in secundo mensis Augusti dimidio.		non animadvertitur.	fossa umbilicalis evanuit	infra apertur. 3 ^{am} .	deorsum et ad partem anteriorem versa.	6—7"	labium posterius longius.	fissura transversa hians.	parum tumida.	
K. F.	femina.	—	11. Septembri 1842.			parum perspicue infra umbilic.		in apertura media.	retrorsum et parum dextrorsus.	4—5"	fere aequae longa.	os uteri transversum ovale apertum.	crassa, mollis, compressa.	7. Februario 1843
A. D.	puella.	—	25. Februario 1849.	circiter 25. Octbr. 1845.		non perspicue in umbilici regione.		inter ap. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	retrorsum, in linea mediana.	6"	inaequalia.	fissura transversa hians.	parum tumida, levis compressa.	
L. R.	—	—	27. Februario 1852.			in fem. stante non animadvertitur.		in apert. 2 ^a .	in linea mediana.	3—4"	aequae longa.	— —	crassa, compressa.	
A. St.	—	—	31. Octobri 1844.			in umbilici regione.	— —	in apertura media.	multum retrorsus.	— —	inaequalia.	os uteri transversum ovale apertum.	crassa, solida, compressa.	10. Aprili 1842
A. K.	femina.	—	8. Decembri 1844.	2 hebdomades ante pentecostas.		3-4 digitos transversos supra symphysin.		difficile percipitur in ant. p. spat., supr. apert. 2 ^{am} .	in linea mediana.	— —	— —	fissura transversa hians.	crassa, solida, brevis.	29. Aprili 1843.
A. M.	—	—	6. Martio 1842.			2 digitos transversos infra umbilicum.	— —	inter aperturam 2 ^{am} et 3 ^{am} .	sinistrorsus.	3"	fere aequae longa.	— —	dura, parum tumida, compressa.	10. Augusto 1842
M. K.	—	modica.	31. Augusto } 1843. 7. Septbr. }	2—3 hebdomades ante pentecostas.		manum transversam infra umbilic.		infra apertur. 3 ^{am} .	retrorsum et dextrorsus.	a) 7—8" b) 4"	inaequalia, lab. ant. longius et crassius poster.	— —	solida, compressa.	
L. R.	—	—	9. Februario 1849.	28. Septembri 1845.	16. Februar. 1849.	parum perspicue inter symphys. et umbilic.		— —	in linea mediana, parum sinistrorsus.	7—8"	inaequalia.	— —	crassa, solida, compressa.	
T. P.	—	—	20. Januario 1850.	mense Septembri ineunte.		parum infra umbilic.		supra apertur. 3 ^{am} .	dextrorsus.	5"	— —	— —	crassa, compressa.	
M. J.	puella.	—	2. Octobri 1845.			infra umbilicum.		inter apertur. med. et 3 ^{am} .	retrorsum et sinistrorsus.	3—4"	lab. anterius longius.	— —	procera, coniformam habens, compr.	2. Martio 1847.
S. P.	femina.	—	20. Augusto 1840.			manum transversam supra symphysin.		in apertura 3 ^a .	deorsum, retrorsus et sinistrorsus.	8"	inaequalia.	— —	crassa, solida.	30. Januario 1841.
L. K.	—	—	25. Augusto 1850.	unam hebd. ante pentecostas.	5. Octobri 1843.	in f. jacente supra symphysin.		— —	multum retrorsus et sinistrorsus.	7"	aequae longa.	os uteri transversum.	crassa, tumida, solida, coniformam habens.	31. Januario 1844.
E. M.	puella.	—	29. Aprili 1852.	mense Decembri ineunte 1851.	mense Aprili ineunte.	in fem. stante non animadvertitur.		in apertura 3 ^a .	in linea mediana.	2—3"	— —	os uteri externum apertum.	brevis, crassa, solida.	
T. J.	femina.	—	18. Augusto 1842.		6. Aug. 1842.	in fem. stante non perspicue animadvertitur.		intra aperturam mediam.	multum retrorsus, deorsus et parum sinistrors.	4—5"	inaequalia.	fissura transversa hians.	crassa, tumida, compressa.	9. Januario 1843
E. L.	puella.	—	31. Augusto 1854.	mense Majo ineunte.		infra umbilicum.	fossa umbilicalis evanuit, m. sup. eminens.	parum supra apert. 2 ^{am} .	ad partem anteriorem, sinistrorsus.	— —	labium anter. longius.	— —	satis mollis.	
A. A.	femina.	exigua.	23. Septembri 1854.	— —	mense Septembri ineunte.	— — —		inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	retrorsum et sinistrorsus.	4—5"	— —	— —	tumida, compressa.	
M. K.	—	—	23. Aprili 1840.			2 digitos transversos infra umbilicum.		— —	dextrorsus.	5"	— —	— —	— —	
M. L.	—	—	15. Septembri			parum infra umbilicum.		— —	retrorsum et sinistrorsus.	4—5"	— —	— —	crassa, solida.	4. Septembri 1840.

Mulieres quae graviditatem *semel* subierunt.

Nomina.	Matrimonio junctae an puellae.	Quales ad staturam.	Quo temp. exploratio facta fuit.	Tempus indicatur, quo ad ultimum menstrua expediisse affirmarunt.	Quando foetus motum primo animadvertunt.	Locus mutatus annotatur, quem uteri fundus obtinuerit.	Quae signa peculiariter inibi observata sunt.	Quam positionem portio vaginalis habuit.	Quo portio vaginalis directa fuit.	Quam longa p. v. fuit.	Quas mutationes labia et os uteri subierunt.	Quae signa praeterea in p. v. oblata sunt.	Quo tempore foetus emissus est.
S. O.	femina.	magna.	16. Octobri 1842.			in umbilici regione.		infra aperturam 3 ^{am} .	in posteriore pelvis spatio.	5—6"	aeque longa.	fissura transversa clausa.	19. Febr. 1843.
K. E.	—	—	1. Novembri 1844.	10. Junio 1844.		— — —	margo inf. et fossa umbilic. evanuerunt, margo super. eminens.	inter aperturam 2 ^{am} et tertiam.	deorsum, in poster. pelv. spatio, ad partem anter. versa.	ferè aeque longa.	— —	procera, coni formam habens.	
A. S.	puella.	—	1. Februario 1852.			— — —		inter aperturam 2 ^{am} et 3 ^{am} .	retrosum et dextrorsus.	4"	aeque longa.	os uteri transverso-ovale clausum.	procera, coni formam habens, compressa.
L. M.	femina.	—	15. Februario 1852.	mense Septembri incunte.		— — —	fossa umbilicalis, evanuit margo sup. eminens.	in anteriore pelvis spatio, prope symphysin.	dextrorsus.	5—6"	— —	os uteri clausum.	coni formam habens, mollis reddita.
K. M.	puella.	modica.	13. Decembri 1844.	24. Julio 1844.	mense Octobri incunte.	3—4 digitos transversos supra umbilic.		parum supra aperturam 3 ^{am} .	multum retrorsus et parum dextrorsus.	4"	lab. ant. longius.	ferè omnino percipi non potest.	procera, coni formam praebens.
A. A.	femina.	—	25. Aprili } 1839. 5. Majo }			non perspicue parum supra umbilicum.		supra aperturam 2 ^{am} .	retrosum et sinistrorsus.	4"	omnino aeque longa.	parva, fovea ovalis clausa.	procera, coni formam habens, a parte anter. ad part. post. compr.
M. K.	puella.	—	27. Jan. 1854.	7. Septembri 1853.	7. Decembri 1853.	in umbilici regione.	fossa umbilic. evanuit.	parum infra apert. 2 ^{am} .	in linea mediana, in anter. pelv. spat.	5"	lab. anter. longius.	os uteri extern. omnino clausum.	
T. A.	femina.	—	27. Aprili 1854.	10. Decembri 1853.	27. Aprili 1854.	— — —	— —	in anteriore pelvis spat. inter apert. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	in linea mediana.	5"	— —	fissura transversa ovalis clausa.	crassa, compressa.
A.	puella.	—	3. Aprili 1842.			— — —	— —	inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	retrosum, deorsus et sinistrorsus.	6—7"	ferè aeque longa, lab. ant. longius posteriore.	os uteri clausum.	procera, coni formam habens, compressa.
M. T.	femina.	—	19. Maio 1848.	17. Decembri 1847.		3—4 digitos transversos supra umbilicum.	— —	in poster. pelv. spat. inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	deorsum et parum dextrorsus.	4—5"	inaequalia.	— —	procera, glandulosa, compressa.
A. T.	puella.	—	3. Novembri 1844.		mense Novembri.	— — —	— —	inter apertur. media et 3 ^{am} .	deorsum, in posteriore pelv. spatio.	4"	aeque longa.	fossa ovalis transversa clausa.	levis relaxata et mollis reddita.
A. R.	—	—	10. Aprili 1853.	intra mens. Oct. exeuntem et mens. Novb. incuntem.		in umbilici regione.		in apertura 3 ^a .	multum retrorsus.	5—6"	ferè aeque longa.	fissura transversa clausa.	
L. W.	femina.	—	16. Majo 1852.	mense Decembri medio 1851.		non plane in umbilici regione.	— —	supra apertur. 3 ^{am} .	multum retrorsus et parum dextrorsus.	3—4"	aeque longa.	fissura transversa leviter hians.	procera, satis solida, levis compressa.
M. N.	—	—	28. Majo 1852.	mense Januario medio.		in umbilici regione.	— —	— —	dextrorsus.	3—4"	— —	— —	mollis reddita, compressa.

Mutationes, quae in portione vaginali mulierum, sextum mensem gravidarum, deprehensae sunt.
Mulieres quae graviditatem aliquoties subierunt.

Nomina.	Matrimonio junctae an puellae.	Quales ad staturam.	Quo temp. explora- tio facta fuit.	Tempus indicatur, quo ad ultimum men- strua expediisse af- firmarunt.	Quando foetus motum primo animadvert- runt.	Locus mutatus annota- tur, quem uteri fundus obtinuerit.	Quae signa pe- culiaria inibi ob- servata sunt.	Quam positio- nem portio vagi- nalis habuit.	Quo portio vaginalis directa fuit.	Quam longa p. v. fuit.	Quas mutationes labia et os uteri subierunt.		Quae signa praeterea in p. v. oblata sunt.	Quo tempore foe- tus emissus est.
K. F.	femina.	magna.	16. Octobri 1842.			in umbilici regione.			multum retrorsum.	3"	fere aequae longa.		crassa, relaxata, com- pressa, mollis.	7. Febr. 1843.
A. Fr.	—	—	16. Martio 1849.	circiter 25. Octbr. 1848.		fere in umbilici re- gione.		in apertura 2 ^a .	in linea mediana.	4"	inaequalia.	fissura transversa ovalis hians.	mollis reddita, com- pressa.	
A. P.	—	—	8. Majo 1845.	17. Decembri 1844.	mense Aprili exeunte.	parum supra umbilici regionem.		infra apertura 2 ^{am} .	retrorsum et multum dextrorsus.	4—5"	— —	fissura transversa multum hians.	crassa, compressa, rectum faec. impletum.	19. Septembri 1845.
N. J.	—	—	24. Octobri 1851.	circiter pente os- tas.		infra umbilici re- gionem.		in apert. 3 ^a .	retrorsum et sinis- trorsus.	3	lab. ant. longius posteriore.	os ut. ext. trans- versum hians.	levis relaxata.	17 Febr. 1852.
A. M.	—	—	3. Aprili 1842.			in umbilici regione.		infra apertura mediam.	deorsum, retrorsum, et parum sinistrorsus.	4"	fere aequae longa.	fissura transversa leviter hians.	crassa, dura, com- pressa.	10. Aug. 1842.
L.	puella.	modica.	17. Novembri 1839.			3—4 digitos trans- versos supr. umbilici regionem.		— —	deorsum et sini- strorsus.	5—6"	inaequalia.		crassa, relaxata, mol- lis reddita, cylindri formam habens.	25. Martio 1840.
M. Bl.	—	—	12. Novembri 1848.	11. Junio 1848.		in umbilici regione.		in apertura 2 ^a .	dextrorsus.	5"	lab. anter. prae- cipue crassum.	fissura transversa hians.	compressa.	5. Martio 1849.
K. M.	femina.	—	16. Novembri 1849.	mense Junio ineunte.		in fem. stante fere in umbili regione.		in anteriore pelvis spatio.		nonnullas lineas.		fissura ovalis transversa.	crassa.	
A.	—	—	31. Maio 1841.			in fem. jacente pa- rum infra umbilici regionem.		in apertur. 3 ^a .	parum retrorsus, deorsus et paulo dextrorsus.	7—8"	inaequalia.	fissura transversa hians.	cylindri formam ha- bens, levis com- pressa.	24. Aug. 1841.
L. J.	—	—	17. Novembri 1844.			in fem. stante non animadvertitur.		infra apertur. 2 ^{am} .	in anter. pelv. spatio deorsum et sinistr.	4—5"	— —	os uteri multum hians.	crassa, dura, com- pressa.	14. Martio 1845.
Chr. S.	—	—	29. Octobri 1846.	17. Junio 1846.				prope apertur. 2 ^{am} .	dextrorsus.	3—4"	fere aequae longa.	fissura transversa hians.	rectum faecibus im- pletum.	1. Martio 1847.
A. K.	puella.	—	30. Januario 1852.	26. Augusto 1851.	25. Jan. 1852.	in umbilici regione.	fossa umbilic. et margo inf. evanuerunt.	inter apertur. mediam et 3 ^{am} .	retrorsum et sinis- trorsus.	4—5"	inaequalia.	os uteri apertum.	crassa, mollis reddi- ta, levis compressa.	
A. O.	femina.	—	28. Febuario 1850.	circiter 29. Sep- tembrem.	mense Febr. ineunte.	— — —		inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	retrorsus.	in p. ant. 6", in p. post. 5"	— —	fissura transversa hians.	crassa, dura, com- pressa.	
M.	puella.	—	7. Octobri 1838.			non animadvertitur.		supra apertur. mediam.	— — —	3—4"	labium anter. longius poste- riore.	os ut. ext. aper- tum, canal. p. v. clausus.	satis crassa, relaxa- ta, levis compressa.	28. Jan. 1839.
M. L.	femina.	exigua.	11. Octobri 1850.	mense Majo 1850 medio.				inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	retrorsum et sini- strorsus.	3—4"	fere aequae longa.	fissura transversa hians.		
M. K.	—	—	10. Majo 1842.			in fem. stante non percipitur.	fossa umbilica- lis evanuit.	in apertura media.	retrorsus.	4—5"			parum relaxata, dura.	4. Septembri 1840.
M. F.	puella.	—	30. Aprili 1843.	mense Novembri 1842 exeunte.	post dies paschales.	non plane in umbi- lici regione.		inter apertura mediam et 3 ^{am} .	retrorsum et sini- strorsus.	3—4"	— —	— —	relaxata, dura, com- pressa.	1. Septembri 1843.

Mutationes, quae in portione vaginali mulierum, septimum mensem gravidarum, deprehensae sunt.

X.

Mulieres quae graviditatem semel subierunt.

Nomina.	Matrimonio junctae an puellae.	Quales ad staturam.	Quo temp. exploratio facta fuit.	Tempus indicatur, quo ad ultimum menstrua expediisse affirmarunt.	Quando foetus motum primo animadvertunt.	Locus mutatus annotatur, quem uteri fundus obtinuerit.	Quae signa peculiariora inibi observata sunt.	Quam positionem portio vaginalis habuit.	Quo portio vaginalis directa fuit.	Quam longa p. v. fuit.	Quas mutationes labia et os uteri subierunt.	Quae signa praeterea in p. v. oblata sunt.	Quo tempore foetus emissus est.
A. P.	femina.	magna.	8. Augusto 1847.			in umbili regione.		supra apert. 3 ^{am} .	in linea mediana, parum dextrorsus.	5 ^{''}	fere aequae longa.	fissura transversa hians.	25. Novembri 1847.
E. P.	puella.	—	1. Septembri 1849.	mense Februario exeunte.	mense Julio ineunte.	parum supra umbilici regionem.		inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	retrorsum et dextrorsus.	4—5 ^{''}	inaequalia, lab. ant. tenuissim., lab. post. crassius.	os uteri externum apertum.	crassa, mollis reddita.
A. T.	femina.	—	13. Aprili } 1849. 3. Maio }	circiter 25. Octbr. 1848.		in umbilici regione.		infra apertur. 3 ^{am} .	in linea mediana.	4 ^{''}	inaequalia.	fissura transversa hians.	mollis reddita, compressa.
A. S.	puella.	—	24. Septembri 1843.	in hebdomade paschali 1843.		2 digitos transversos supra umbilicum.		infra apertur. 2 ^{am} .	deorsum, retrorsum et sinistrorsus.	5—6 ^{''}	— —	— —	crassa, rotunda, parum solida.
Chr. S.	femina.	modica.	13. Novbr. } 1846. 2. Decbr. }	7. Junio.		parum supra umbilici regionem.		prope apertur. 2 ^{am} .	dextrorsus.	3—4 ^{''}	— —	— —	
J. M.	—	—	31. Julio 1848.			1—2 digitos transversos supra umbilicum.		inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	retrorsum et sinistrorsus.	in pariete ant. 5 ^{''} , in par. post. 3 ^{''} .	lab. ant. crassum, mollis redditum.	fissura ovalis aperta.	dura, parum tumida.
M. K.	—	—	17. Novembri 1843.	2—3 hebdomades ante pentecostas.		parum supra umbilicum.		inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	deorsum, retrorsum et parum sinistrorsus.	4 ^{''}	aequae longa.	fissura transversa hians.	tumida, solida, compressa.
L. Th.	—	—	29. Jan. 1849.	17. Junio 1848.		in umbilici regione.		in apertura 3 ^a .	retrorsum, in linea mediana.	5 ^{''}	inaequalia.	— —	crassa, parum solida.
T. P.	—	—	24. Febr. } 1850. 17. Martio }			— — —	fossa umbilicalis evanuit.	in apertura 2 ^a , inter aperturam 2 ^{am} et 3 ^{am} .	multum retrorsus et dextrorsus.	3	— —	— —	a) crassa, dura. b) brevis.
A. M.	—	—	10. Martio 1850.	24. Septembri 1849.	mense Februario ineunte.	parum supra umbilicum.		propius apert. 2 ^{am} .	in linea mediana.	paries ant. 6 ^{''} , p. post. 4 ^{''} .	— —	— —	crassa, mollis compressa.
V. L.	—	—	14. Majo 1852.	mense Novembri 1851 exeunte.	13. Majo 1852.	supra umbilicum.		in apertura 2 ^a .	retrorsum et dextrorsus.	3—4 ^{''}	fere aequae longa.	— —	compressa.
M. K.	puella.	—	25. Januario 1852.	mense Julio medio.		2. digitos transversos supra umbilicum.	— —	infra apertur. 2 ^{am} .	retrorsum et sinistrorsus.	in par. ant. 7 ^{''} , in par. post. 5 ^{''} .	inaequalia.	os uteri externum apertum.	crassa, tumida, mollis reddita, levis compressa.
M. J.	—	—	22. Novembri 1846.			in umbilici regione.		inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	sinistrorsus.	3—4 ^{''}	— —	fissura transversa hians.	2. Martio 1847.
Gr. T.	—	exigua.	26. Februario 1852.	24. Augusto.			— —	prope supra exitum pelvis, infra apert. 3 ^{am} .	in linea mediana.	7 ^{''}	— —	fissura transversa.	
A. A.	femina.	—	24. Novembri 1852.	mense Majo ineunte.	mense Septembri ineunte.	2—3 digitos transversos supra umbilicum.		in apertura 2 ^a .	retrorsum et sinistrorsus.	3—4 ^{''}	— —	fissura transversa hians.	
T. S.	—	—	24. Octobri 1852.	mense Aprili.	—		— —	— —	retrorsum et dextrorsus.	5 ^{''}	aequae longa.	fissura transversa.	tumida, mollis reddita, compressa.

Mutationes, quae in portione vaginali mulierum, septimum mensem gravidarum, deprehensae sunt.
Mulieres quae graviditatem aliquoties subierunt.

Nomina.	Matrimonio junctae an puellae.	Quales ad staturam.	Quo temp. exploratio facta fuit.	Tempus indicatur, quo ad ultimum menstrua expediisse affirmarunt.	Quando foetus motum primo animadvertērunt.	Locus mutatus annotatur, quem uteri fundus obtinuerit.	Quae signa peculiariora inibi observata sunt.	Quam positionem portio vaginalis habuit.	Quo portio vaginalis directa fuit.	Quam longa p. v. fuit.	Quas mutationes labia et os uteri subierunt.		Quae signa praeterea in p. v. oblata sunt.	Quo tempore foetus emissus est.
L. A.	puella.	magna.	20. Septbri } 1840. 27. Septbri }	in ultima mensis Martio hebdomade.	mens. Augustio ineunte.			profundo in apertura 3 ^a .	deorsum.	5 ^{'''} 4 ^{'''}	aeque longa.	fovea clausa rotunda.	parum tumida, coniformam habens, rotunda.	5. Januario 1844.
S. O.	femina.	—	13. Novembri 1842.			parum supra umbilicum.		in apertura 3 ^a .	deorsus et retrorsus.	4 ^{'''}	lab. posterius crassius anter.	fissura transversa clausa.		19. Februario 1843.
A. H.	puella.	—	28. Jan. 1847.	15. Augusto	anno 1847 ineunte.				prope os pubis, sinistrorsus.	7—8 ^{'''}	inaequalia.	— —	dura, coniformam habens, compressa.	19. Maio 1847.
A. S.	—	—	7. Martio 1852.	mense Augusto exeunte.	6. Januario 1852.	inter cardiacam et umbilicum.		inter aperturam 2 ^{am} et 3 ^{am} , in linea mediana.	parum sinistrorsus.	3—4 ^{'''}	aeque longa.	os uteri ovale transversum clausum.	parum tumida.	
L. A.	—	modica.	26. Januario 1854.	Augusto 1853.	mense Nov. medio.	parum supra umbilicum.	fossa umbilic. evanuit, pars superior eminens.	parum supra apert. 3 ^{am} , 2 ^a ab apic. oss. cocc.	in linea mediana.	5—6 ^{'''}	— —	os uteri transversum ovale.	coni formam praebens, levis torosa et compressa.	
A. M.	femina.	—	10. Septembri 1854.	mense Martio medio.	mense Augusto exeunte.	— — —	umbilicus emiens, annulus umbilic. apertus.	— —	in linea mediana, parum dextrorsus.	5—6 ^{'''}	— —	fissura transversa clausa.	procera, coniformam praebens, compressa.	
A. H.	puella.	—	16. Aug. 1840.				fossa umbilicalis evanuit.	inter aperturam mediam et 3 ^{am} .	retrorsum et sinistrorsus.	6 ^{'''}	fere aeque longa.	os uteri ovale, parum apertum.	formam cylindri habens, mollis reddita, compr.	8. Novembri 1840.
L. S.	femina.	—	30. Aug. 1849.	mense Martio 1849.		— — —	— —	in anteriore pelvis spatio.	— — —	4 ^{'''}	lab. anterius longius.	fissura transversa aperta.	torosa rectum faecibus impletum.	27. Novembri 1849.
L. W.	puella.	—	18. Octobri 1849.	mense Aprili exeunte.		in umbilici regione.	— —	supra apertur. 3 ^{am} .	sinistrorsus.	4 ^{'''}	fere aeque longa.	os uteri leviter apertum.	mollis reddita, plus procera, compressa.	
E. S.	femina.	—	23. Martio 1847.	.		— — —	— —	supra apertur. 2 ^{am} .	parum sinistrorsus.	4—5 ^{'''}	aeque longa.	fissura transversa leviter hians.	crassa mollis reddita, compressa, rect. faecibus implet.	8. Septembri 1847.
A. A.	puella.	—	31. Octbri } 1844. 7. Novbri }	12. Majo 1844.	30. Septbr. 1844.	statim supra umbilici regionem.	— —	in apertura media.	dextrorsus.	3—4 ^{'''}	inaequalia.	fissura transversa clausa.	tumida, mollis reddita, compressa.	10. Februario 1854.
K. F.	femina.	—	29. Novembri 1844.			parum supra umbilici regionem.	— —	— —	prorsus.	4 ^{'''}	aeque longa.	— —	compressa.	17. Martio 1845
Thr.	puella.	—	25. Novembri 1838.			3—4 digitos transversos supra umbilicum.		inter apertur. primam et mediam.	deorsum et retrorsus.	3 ^{'''}	— —	fissura transversa ovalis clausa.	tumida.	22. Februario 1839.
A. N.	femina.	—	4. Novembri 1849.	mense Majo 1849 medio.		in umbilici regione.	— —	in anter. pelv. spat., inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	sinistrorsus.	6 ^{'''}	— —	— —	coni formam praebens, parum torosa, mollis reddita.	14. Majo 1848.
L. N.	puella.	exigua.	23. Novembri 1851.			— — —		inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} , huic proprius.	retrorsum et dextrorsus.	4 ^{'''}	inaequalia, lab. anter. longius.	fissura transversa clausa.	parum tumida, mollis reddita, compressa.	18. Februario 1852.
K. F.	—	—	28. Maio 1852.	mense Decembri ineunte.		— — —		supra apertur. 3 ^{am} .	retrorsum et sinistrorsus.	4 ^{'''}	labium anter. longius.	— —	procera, coniformam habens, compr.	11. Septembri 1852.
M. F.	—	—	10. Octobri 1850.	mense Aprili medio.	mense Augusto exeunte.	2 digitos transversos supra umbilicum.		in ant. pelv. spat., parum infra apert. 2 ^{am} .		3 ^{'''}	aeque longa.	— —	procera, compressa.	9. Januario 1851

Mutationes, quae in portione vaginali mulierum, *octavum* mensem gravidarum, deprehensae sunt.

XII.

Mulieres quae graviditatem aliquoties subierunt.

Nomina.	Matrimonio junctae an puellae.	Quales ad staturam.	Quo temp. explora- tio facta fuit.	Tempus indicatur, quo ad ultimum men- strua expediisse af- firmarunt.	Quando foetus motum primo animadvertere- runt.	Locus mutatus annota- tur, quem uteri fundus obtinuerit.	Quae signa pe- culiaria inibi ob- servata sunt.	Quam positio- nem portio vagi- nalis habuit.	Quo portio vaginalis directa fuit.	Quam longa p. v. fuit.	Quas mutationes labia et os uteri subierunt.	Quae signa praeterea in p. v. oblata sunt.	Quo tempore foe- tus emissus est.	
A. P.	femina.	magna.	10. Septbr. 1847.			in umbilici regione.		supra apertur. 3 ^{am} , in anteriore pelv. spatio.	parum dextrorsus.	par. post 3—4 ^{am} , par. ant. longius.	fere aequae longa.	fissura transversa hians.	25. Novbr. 1847.	
A. K.	—	—	9. Febr. } 2. Martio } 1845.	duas hebdomades ante pentecostas.		infra umbilici re- gionem.		in apertura me- dia et anter. pelv. spatio.	in linea mediana, parum dextrorsus.	4 ^{am}	lab. anterius longius poste- riore.	fissura transversa ovalis multum hians.	crassa, mollis, com- pressa.	29. Aprili 1845.
T. Gr.	—	modica.	4. Martio 1852.			2-3 digitos transver- sos supra umbilicum.	fossa umbilical. evanuit, plica sup. eminens.	in anter. pelv. spatio, in regio- ne foraminis ovalis.	sinistrorsus.	4—5 ^{am}	aequae longa.	fissura transversa hians.	plus crassa.	25. Majo 1852.
A. S.	—	—	25. Febr. 1853.			parum supra um- bilicum.	fossa umbilic. et margo inf. evan- uerunt, margo sup. eminens.	in apert. 2 ^a .	retrorsum et sini- strorsus.	4—5 ^{am}	inaequalia.	— —	tumida, compressa.	18. Majo 1853.
L. R.	—	—	13. Aprili 1849.		16. Februar. 1849.	in umbilici regione.	fossa umbilicalis evanuit.	inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	retrorsum et sini- strorsus.	5 ^{am}	— —	— —	compressa.	
K. M.	—	—	20. Januario 1850.	mense Junio in- eunte.		fere manum transver- sam supra umbilicum.		supra apertur. 3 ^{am} .	retrorsum et sini- strorsus.	4—5 ^{am}	— —	— —	crassa, solida.	
A. J.	puella.	—	1. Augusto 1844.			in umbilici regione.		parum supra apert. 3 ^{am} .	retrorsum et sini- strorsus.	5—6 ^{am}	aequae longa.	fissura transversa clausa.	tumida, coniformam praebens, mollis, compressa.	15. Octbr. 1844.
A. M.	femina.	—	2. Augusto 1846.					inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	retrorsum et multum sinistrorsus.	par. ant. 5 ^{am} , par. post. 4 ^{am} .	inaequalia.	os uteri hians.	crassa, tumida.	21. Octbr. 1846.
M. J.	—	—	12. Augusto 1847.	anno 1847 fere ineunte.		3 digitos transversos supra umbilicum.		inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} , in ant. pelv. spatio.	sinistrorsus.	par. ant. 6 ^{am} , par. post. 3—4 ^{am} .	— —	os uteri externum hians.	crassa, tumida, non compressa.	29. Octbr. 1848.
A.	—	—	10. Febr. 1839.			supra umbilicum.		in apertura 2 ^a , prope symphy- sim oss. pubis.		3—4 ^{am}	fere aequae longa.	fissura transversa hians.	crassa, tumida, a parte antica ad part. post. versa, compr.	17. Aprili 1839.
L. R.	—	exigua.	14. Febr. 1849.			in umbilici regione.	fossa umbilicalis evanuit.	in apertur. 3 ^a .	retrorsum et sini- strorsus.	4—5 ^{am}	inaequalia.	fissura transversa ovalis hians.	crassa, solida.	29. Aprili 1845.

Mutationes, quae in portione vaginali mulierum, octavum mensem gravidarum, deprehensae sunt.
Mulieres quae graviditatem semel subierunt.

Nomina.	Matrimonio junctae an puellae.	Quales ad staturam.	Quo temp. exploratio facta fuit.	Tempus indicatur, quo ad ultimum menstrua expediisse affirmarunt.	Quando foetus motum primo animadvertunt.	Locus mutatus annotatur, quem uteri fundus obtinuerit.	Quae signa peculiaritatis inibi observata sunt.	Quam positionem portio vaginalis habuit.	Quo portio vaginalis directa fuit.	Quam longa p. v. fuit.	Quas mutationes labia et os uteri subierunt.	Quae signa praeterea in p. v. oblata sunt.	Quo tempore foetus emissus est.	
M. L.	puella.	magna.	5. Martio 1848.	.	.	3 digitos transversos supra umbilicum.	fossa umbilicalis evanuit.	infra apertur. 2 ^{am} .	retrorsum et parum dextrorsus.	5"	inaequalia.	fovea transversa ovalis clausa.	coni formam habens, tumida, mollis reddita, multum compressa.	8. Majo 1848.
A. H.	—	—	12. Martio 1847.	15. Augusto 1846.	anno 1847 ineunte.	.	.	prope spinam ischii.	deorsum, ad spatium anterius versa, sinistrorsus.	6—7"	— —	fissura transversa clausa.	coni formam habens, mollis reddita tumida, compressa, rect. faecibus impletum.	19. Majo 1847.
J. P.	—	—	13. Augusto 1846.	.	.	in umbilici regione.	.	parum infra apert. 2 ^{am} .	in linea mediana, deorsum et parum sinistr.	5"	lab. ant. longius et mollius.	fovea transversa ovalis clausa.	parum tumida, compressa, vagina relaxata.	23. Octbr. 1846.
M.	—	—	9. Febuario 1840.	.	.	manum transversam supra umbilicum.	.	in apertura media.	retrorsum et deorsum.	7"	aeque longa.	fissura transversa clausa.	coni formam praebens, satis solida, levis compressa.	17. Aprili 1840.
M. M.	femina.	—	13. Febuario 1852.	mense Junio 1851 ineunte.	mens. Decbr. 1851 ineunte.	2 digitos transversos supra umbilicum.	fossa umbilicalis evanuit, margo sup. eminens.	inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} , propius anteriorem.	retrorsus et dextrorsus.	3—4"	— —	os uteri externum transvers. ovale, leviter apertum.	parum tumida, compressa.	23. Octbr. 1846.
L. A.	puella.	—	18. Octobri 1840.	in ultima mensis Mart. hebdomade.	mens. Aug. ineunte.	supra umbilici regionem.	fossa umbilic. evanuit.	infra apertur. 3 ^{am} .	retrorsus et deorsum.	4"	— —	fovea rotunda, clausa.	ovalis, coni formam praebens.	3. Janr. 1841.
L. W.	—	modica.	14. Novbr. 1849.	mense Aprili exeunte.	.	.	.	infra apertur. 2 ^{am} .	sinistrorsus.	3	— —	os uteri leviter apertum.	tumida, coni formam praebens.	.
E. J.	—	—	4. Octobri 1849.	mense Martio ineunte.	mense Augusto medio.	parum perspicue inter cardiam et umbilicum.	— —	prope apertur. 2 ^{am} .	retrorsum et sinistrorsus.	3—4"	inaequalia.	fissura transversa clausa.	gracilis, coni formam praebens, levis compressa.	.
L. J.	—	—	13. Decembri 1840.	10. Junio 1840.	intra 29. et 29. Octbr.	inter cardiam et umbilicum.	.	in apert. 3 ^a .	retrorsum et parum sinistrorsus.	5"	aeque longa.	fovea transversa ovalis leviter aperta.	mollis reddita, coni formam praebens.	6. Martio 1841.
A. H.	—	—	9. Septembri 1840.	.	.	2 digitos transversos supra umbilicum.	.	inter apertur. mediam et 3 ^{am} .	retrorsum et sinistrorsus.	5"	fere aeque longa.	os uteri ovale parum apertum.	cylindri formam praebens.	8. Novbr. 1840.
L. N.	—	—	7. Decembri 1851.	mense Majo 1851 exeunte.	mense Sept. exeunte.	supra umbilici regionem.	margo inferior et fossa umbilicalis evanuerunt.	in apertura media.	multum retrorsum et dextrorsus.	4"	labium anterius crassius.	fissura transversa clausa.	tumida, leviter mollis reddita, compr.	18. Febr. 1852.
M. U.	—	—	10. Octobri 1852.	16. Martio 1852.	24. Julio.	parum supra umbilicum.	.	supra apertur. 3 ^{am} .	sinistrorsus.	3—4"	inaequalia, lab. post. longius.	os uteri parvum, clausum.	gracilis, coni formam praebens.	8. Decbr. 1852.
A. A.	—	—	24. Novbr. 1844.	12. Majo 1844.	mense Octbr.	supra umbilicum.	.	in apertura 2 ^a .	dextrorsus.	3—4"	aeque longa.	fissura transversa.	crassa, compressa.	10. Febr. 1845.
K. A. J.	—	—	4. Martio 1852.	1. Augusto 1851.	6. Jan. 1852.	.	.	supra spinam ischii.	sinistrorsus.	3"	— —	fovea transversa ovalis, clausa.	gracilis, coni formam praebens, rotunda, parum tumida.	23. Majo 1852.
A. L.	—	—	25. Majo 1854.	mense Novembri ineunte.	mense Aprili medio.	fortasse in umbilici regione.	margo inf. fossae umbilic. evanuit, margo super. parum eminens.	in apertura 3 ^a .	in linea mediana.	6"	— —	os uteri rotundum, clausum.	gracilis, coni formam praebens, leviter compressa.	.
A. L.	femina.	—	3. Septembri 1852.	mense Febuario ineunte.	mense Aug. ineunte.	3 digitos transversos supra umbilicum.	fossa umbilicalis evanuit.	supra apertur. 3 ^{am} .	sinistrorsus.	3"	— —	fovea non profunda, clausa.	coni formam praebens.	.
A. T.	puella.	exigua.	29. Augusto 1852.	diebus Christi nati sacri 1851.	mense Junio medio.	.	.	inter aperturam 2 ^{am} et 3 ^{am} , ante spinam ischii.	— — —	4"	— —	fossa transversa ovalis clausa.	gracilis, coni formam praebens, compressa, mollis reddita.	30. Octbr. 1851.
A. Chr.	femina.	—	6. Majo 1849.	29. Septembri 1848.	mense Janr. 1849 exeunte.	inter cardiam et umbilicum.	— —	.	retrorsum et sinistrorsus.	2"	— —	os uteri apertum.	.	.

Mutationes, quae in portione vaginali mulierum, *nonum* mensem gravidarum, deprehensae sunt.
Mulieres quae graviditatem *aliquoties* subierunt.

XIV.

nomina.	Matrimonio junctae an puellae.	Quales ad staturam.	Quo temp. exploratio facta fuit.	Tempus indicatur, quo ad ultimum menstrua expediisse affirmarunt.	Quando foetus motum primo animadvertunt.	Locus mutatus annotatur, quem uteri fundus obtinuerit.	Quae signa peculiariora inibi observata sunt.	Quam positionem portio vaginalis habuit.	Quo portio vaginalis directa fuit.	Quam longa p. v. fuit.	Quas mutationes labia et os uteri subierunt.		Quae signa praeterea in p. v. oblata sunt.	Quo tempore foetus emissus est.
E. P.	puella.	magna.	21. Octbr. 1849.	mense Februario exeunte.	mense Julio ineunte.	parum supra umbilicum.		inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	retrorsum.	par. post. 3 ^{'''} , par. ant. fere omnino evanuit.	inaequalia, lab. anter. longius et tenuissimum.	os uteri externum apertum.		5. Decembri 1849.
A. M.	femina.	—	3. Decembri 1851.			inter cardiam et umbilicum.		supra apertur. 3 ^{am} .		4 ^{'''}	inaequalia.	canalis p. v. apertus, uti os uteri internum.	crassa, mollis reddita.	16. Janr. 1852.
A. S.	puella.	—	28. Novbr. 1843.	in hebdomade paschali.	18. Aug. 1843.	2—3 digitos transversos supra umbilicum.	fossa umbilicalis evanuit.	inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	retrorsum et parum sinistrorsus.	5 ^{'''}	fere aequae longa.	os uteri externum hians.	totius canal. longit. 1 ^{'''} ; crassa, compressa, mollis reddita.	21. Decembri 1843.
K. T.	—	modica.	24. Febr. 1848.			2 digitos transversos supra umbilicum.	— —	prope exitum.	in linea mediana, deorsum.	5—6 ^{'''}	inaequalia.	os uteri apertum.		9. Aprili 1848.
M. Sch.	—	—	20. Febr. 1845.	mense Julio 1844 medio.	24. Decembri 1844.	3—4 digitos transversos supra umbilicum.		valde profundo, in apertura 3 ^a .	deorsum, retrorsum et sinistrorsus.	4 ^{'''}		os uteri externum et internum aperta.	crassa, mollis.	26. Martio 1845.
Chr. S.	femina.	—	29. Janr. 1847.			parum supra umbilicum.		inter apert. mediam et 3 ^{am} .	deorsum et dextrorsus.	3—4 ^{'''}		os uteri externum apertum, uti canal. portionis vaginal.	p. v. crassa, mollis, multum compressa.	
J. M.	—	—	19. Octbr. 1848.			2 digitos transversos supra umbilicum.		inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	retrorsum et sinistrorsus.	2—2½ ^{'''}	— —	canalis p. v. apertus, sicut os uteri internum.	mollis reddita.	18. Novbr. 1848.
L. R.	—	—	11. Maio } 1849. 31. Maio }	28. Sept. 1848.	16. Febr. 1849.	3 digitos transversos supra umbilicum.	— —	— —	— —	3—4 ^{'''}	— —	fissura transversa hians.	crassa, a lateribus compressa.	
A. L.	—	—	30. Janr. 1852.	24. Junio 1851.	diebus Christi nati sacri 1851.	supra umbilicum.	— —	in apertura 3 ^a .	sinistrorsus.	6 ^{'''}		os uteri externum hians.	crassa.	5. Martio 1852.
I. B.	—	—	21. Martio 1852.			inter cardiam et umbilicum.		infra apert. 2 ^{am} .	retrorsum et sinistrorsus.	4 ^{'''}	— —	canalis p. v. apertus, sicut os uteri internum.	crassa, mollis, compressa.	4. Aprili 1852.
T. P.	—	—	24. Septbr. 1852.	2. Febr. 1852.		manum transversam supra umbilicum.		supra apertur. 3 ^{am} .	dextrorsus, per rect. implet. prorsus versa.	4—5 ^{'''}	— —	os uteri internum clausum.	crassa, compressa, emollitio incipiens.	4. Novbr. 1852.
Gr. T.	—	exigua.	15. Aprili 1852.	24. Augusto 1851.		supra umbilici regionem.	— —	inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	retrorsum et sinistrorsus.	3—4 ^{'''}	— —	fissura transversa hians.	crassa, emollitio incipiens.	
A. M.	—	—	11. Martio 1852.	mense Aug. ineunte.	mense Decbr. ineunte.	inter cardiam et umbilicum.	venter propendens.	digitum transversum supra spinam ischii.	retrorsum et dextrorsus.	3—4 ^{'''}	aequae longa.	os uteri externum multum hians.	crassa, rotunda.	25. Aprili 1852.

Mutationes, quae in portione vaginali mulierum, *nonum* mensem gravidarum, deprehensae sunt.
Mulieres quae graviditatem *aliquoties* subierunt.

XIV.

omina.	Matrimonio junctae an puellae.	Quales ad staturam.	Quo temp. exploratio facta fuit.	Tempus indicatur, quo ad ultimum menstrua expediisse affirmarunt.	Quando foetus motum primo animadvertunt.	Locus mutatus annotatur, quem uteri fundus obtinuerit.	Quae signa peculiararia inibi observata sunt.	Quam positionem portio vaginalis habuit.	Quo portio vaginalis directa fuit.	Quam longa p. v. fuit.	Quas mutationes labia et os uteri subierunt.		Quae signa praeterea in p. v. oblata sunt.	Quo tempore foetus emissus est.
E. P.	puella.	magna.	21. Octbr. 1849.	mense Februario exeunte.	mense Julio ineunte.	parum supra umbilicum.		inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	retrorsum.	par.post.3''' par.ant.fere omnino evanuit.	inaequalia, lab. anter. longius et tenuissimum.	os uteri externum apertum.		5. Decembri 1849.
A. M.	femina.	—	3. Decembri 1851.			inter cardiam et umbilicum.		supra apertur. 3 ^{am} .		4'''	inaequalia.	canalis p. v. apertus, uti os uteri internum.	crassa, mollis reddita.	16. Janr. 1852.
A. S.	puella.	—	28. Novbr. 1843.	in hebdomade paschali.	18. Aug. 1843.	2—3 digitos transversos supra umbilicum.	fossa umbilicalis evanuit.	inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	retrorsum et parum sinistrorsus.	5'''	fere aequae longa.	os uteri externum hians.	totius canal. longit. 4"; crassa, compressa, mollis reddita.	21. Decembri 1843.
K. T.	—	modica.	24. Febr. 1848.			2 digitos transversos supra umbilicum.	— —	prope exitum.	in linea mediana, deorsum.	5—6'''	inaequalia.	os uteri apertum.		9. Aprili 1848.
M. Sch.	—	—	20. Febr. 1845.	mense Julio 1844 medio.	24. Decembri 1844.	3—4 digitos transversos supra umbilicum.		valde profundo, in apertura 3 ^a .	deorsum, retrorsum et sinistrorsus.	4'''		os uteri externum et internum aperta.	crassa, mollis.	26. Martio 1845.
Chr. S.	femina.	—	29. Janr. 1847.			parum supra umbilicum.		inter apert. mediam et 3 ^{am} .	deorsum et dextrorsus.	3—4'''		os uteri externum apertum, uti canal. portionis vaginal.	p. v. crassa, mollis, multum compressa.	
J. M.	—	—	19. Octbr. 1848.			2 digitos transversos supra umbilicum.		inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	retrorsum et sinistrorsus.	2—2½'''	— —	canalis p. v. apertus, sicut os uteri internum.	mollis reddita.	18. Novbr. 1848.
L. R.	—	—	11. Maio } 1849. 31. Maio }	28. Sept. 1848.	16. Febr. 1849.	3 digitos transversos supra umbilicum.	— —	— —	— —	3—4'''	— —	fissura transversa hians.	crassa, a lateribus compressa.	
A. L.	—	—	30. Janr. 1852.	24. Junio 1851.	diebus Christi nati sacri 1851.	supra umbilicum.	— —	in apertura 3 ^a .	sinistrorsus.	6'''		os uteri externum hians.	crassa.	5. Martio 1852.
L. B.	—	—	21. Martio 1852.			inter cardiam et umbilicum.		infra apert. 2 ^{am} .	retrorsum et sinistrorsus.	4'''	— —	canalis p. v. apertus, sicut os uteri internum.	crassa, mollis, compressa.	4. Aprili 1852.
T. P.	—	—	24. Septbri. 1852.	2. Febr. 1852.		manum transversam supra umbilicum.		supra apertur. 3 ^{am} .	dextrorsus, per rect. implet. prorsus versa.	4—5'''	— —	os uteri internum clausum.	crassa, compressa, emollitio incipiens.	4. Novbr. 1852.
Gr. T.	—	exigua.	15. Aprili 1852.	24. Augusto 1851.		supra umbilici regionem.	— —	inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	retrorsum et sinistrorsus.	3—4'''	— —	fissura transversa hians.	crassa, emollitio incipiens.	
A. M.	—	—	11. Martio 1852.	mense Aug. ineunte.	mense Decbr. ineunte.	inter cardiam et umbilicum.	venter propendens.	digitum transversum supra spinam ischii.	retrorsum et dextrorsus.	3—4'''	aeque longa.	os uteri externum multum hians.	crassa, rotunda.	25. Aprili 1852.

Mutationes, quae in portione vaginali mulierum, *nonum* mensem gravidarum, deprehensae sunt.Mulieres quae graviditatem *semel* subierunt.

Nomina.	Matrimonio junctae an puellae.	Quales ad staturam.	Quo temp. exploratio facta fuit.	Tempus indicatur, quo ad ultimum menstrua expedisse affirmarunt.	Quando foetus motum primo animadvertunt.	Locus mutatus annotatur, quem uteri fundus obtinuerit.	Quae signa peculiariter inibi observata sunt.	Quam positionem portio vaginalis habuit.	Quo portio vaginalis directa fuit.	Quam longa p. v. fuit.	Quas mutationes labia et os uteri subierunt.		Quae signa praeterea in p. v. oblata sunt.	Quo tempore foetus emissus est.
M. W.	puella.	magna.	26. Febr. 1848.	29. Junio 1847.	10. Decbr. 1847.	supra umbilici regionem.	fossa umbilicalis evanuit.	supra apertur. 3 ^{am} .	retrorsum et sinistrorsus.	5—6 ^{'''}	inaequalia.	fissura transversa hians.	crassa, relaxata, mollis, compressa.	
L. A.	—	—	22. Novbr. 1840.	in ultima mensis Martis hebdomade.	mense Augusto ineunte.	3—4 digitos transversos supra umbilicum.	fossa umbilic. evanuit, margo super. eminens.	— —	retrorsum et deorsum.	3—4 ^{'''}	aeque longa.	fossa ovalis parva, clausa.	parum tumida, levis compressa.	3. Januario 1841.
T. S.	—	—	24. Janr. 1844.	mense Junio 1840.	mense Octobri.	3 digitos transversos supra umbilicum.	fossa umbilic. evanuit.	profundo, in apertura 3 ^a .	multum retrorsus.	4 ^{'''}	— —	— —	coni formam habens, leviter relaxata, tumida, compressa.	21. Febr. 1844.
A.	—	—	5. Maio 1839.			inter cardiam et umbilicum.		infra apertur. mediam.	retrorsum et deorsum.	5—6 ^{'''}	labium posterius crassius anteriore.	os uteri extern. ovale apertum.	leviter tumida, cylindri formam habens, compr.	22. Junio 1839.
M. J.	—	—	13. Maio 1852.	mense Septembri 1851 medio.		— — —		supra aperturam 3 ^{am} .	retrorsum et sinistrorsus.	3 ^{'''}	aeque longa.	os uteri clausum.	plus gracilis, mollis, compressa.	
M. M.	femina.	—	13. Febr. 1852.	mense Junio ineunte.	mense Decbr. ineunte.	2 digitos transversos supra umbilicum.	fossa umbilicalis evanuit, margo super. eminens.	inter aperturam 2 ^{am} et 3 ^{am} , propius anterior.	retrorsum et dextrorsus.	3—4 ^{'''}	— —	os uteri transverso ovale, leviter apertum.	crassa, compressa.	1. Aprili 1852.
A. W.	puella.	modica.	7. Aprili 1848.			nonnullos digitos transversos supra umbilicum.		infra apertur. 2 ^{am} .	retrorsum et parum dextrorsus.	5 ^{'''}	inaequalia.	fovea clausa.	coni formam habens, parum tumida, relaxata, multum compressa.	14. Maio 1848.
L. O.	femina.	—	8. Martio } 1850. 21. Martio }	mense Maio ineunte.		parum supra umbilicum.		statim supra apert. 3 ^{am} .	retrorsus et sinistrorsus.	4—5 ^{'''} 4 ^{'''}	aeque longa.	os uteri transverso ovale, leviter apertum.	parum tumida, mollis reddita, levis compressa.	1. Maio 1850.
L. S.	—	—	17. Octobri 1844.	mense Aprili 1844 medio.		inter cardiam et umbilicum.		inter apertur. mediam et 3 ^{am} .	permultum retrorsum et dextrorsus.	4—5 ^{'''}	— —	os uteri rotundum, clausum.		24. Novbr. 1844.
M. Z.	puella.	—	23. Novbr. } 1843. 10. Decbr. }			3 digitos transversos supra umbilicum.	fossa umbilical. evanuit.	parum supra aperturam 3 ^{am} .	multum deorsum, retrorsum et sinistrorsus.	4 ^{'''}	lab. anterius longius, crassius et mollius.		coni formam habens, leviter relaxata et compressa.	
A. P.	—	—	14. Aug. 1852.			inter cardiam et umbilicum.		prope apertur. 2 ^{am} .	multum retrorsum et parum sinistrorsus.	4—5 ^{'''}	aeque longa.	os uteri transverso ovale clausum.	crassa, mollis, compressa.	7. Octobri 1852.
L. S.	femina.	—	15. Octobri 1852.	mense Februario ineunte.	mense Augusto ineunte.	— — —		infra apertur. 3 ^{am} .	sinistrorsus.	4½—2 ^{'''}		os uteri externum clausum.		
A. F.	puella.	—	26. Janr. 1845.	24. Junio 1844.		3 digitos transversos supra umbilicum.	fossa umbilical. evanuit.	inter apertur. mediam et 3 ^{am} .	prorsus.	3 ^{'''}	— —	fissura transversa clausa.	compressa, fere evanuit, levis compressa.	28. Febr. 1845.
A. P.	—	—	9. Septbr. 1847.			3—4 digitos transversos supra umbilicum.		in apertura 3 ^a .	retrorsum et dextrorsus.	3 ^{'''}	— —	— —	parum tumida, coni formam habens.	25. Octbr. 1847.
M. K.	femina.	—	3. Septbr. 1847.			inter cardiam et umbilicum.		inter aperturam 2 ^{am} et 3 ^{am} .	retrorsum et sinistrorsus.	4 ^{'''}	— —	fissura transversa parum aperta.	plus gracilis, mollis, compressa.	5. Octbr. 1847.
M. W.	puella.	exigua.	8. Decembri 1850.	mense Aprili medio.	mense Augusto exeunte.	3 digitos transversos supra umbilicum.	venter forte propendens.	alte, in anteriore pelvis spatio.	retrorsum, in anteriore pelvis spatio.	4½ ^{'''}	— —	os uteri clausum.		9. Janr. 1851.

Mutationes, quae in portione vaginali mulierum, *decimum* mensem gravidarum, deprehensae sunt.
Mulieres quae graviditatem aliquoties subierunt.

XVI.

Nomina.	Matrimonio junctae an puellae.	Quales ad staturam.	Quo temp. exploratio facta fuit.	Tempus indicatur, quo ad ultimum menstrua expediisse affirmarunt.	Quando foetus motum primo animadvertērunt.	Locus mutatus annotatur, quem uteri fundus obtinuerit.	Quae signa peculiararia inibi observata sunt.	Quam positionem portio vaginalis habuit.	Quo portio vaginalis directa fuit.	Quam longa p. v. fuit.	Quas mutationes labia et os uteri subierunt.	Quae signa praeterea in p. v. oblata sunt.	Quo tempore foetus emissus est.
K. L.	femina.	magna.	7. Maio 1848.			supra umbilicum.		parum supra apert. 3 ^{am} .	retrorsus et sinistrorsus.	in par. ant. 4—5", in par. post. 2—3".		os uteri internum etiam apertum.	10. Maio 1848.
L. M.	—	—	23. Octobri 1851.			inter cardiam et umbilicum.		inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	— — —	4—5"	aeque longa.	fissura transversa hians.	7. Novembri 1851.
N. J.	—	—	1. Februario 1852.	circiter pentecostas.		— — —	fossa umbilic. evanuit.		— — —	3"	fere aeque longa.	os uteri internum apertum.	17. Februario 1852.
A. J.	—	—	8. Augusto 1852.	mense Novembri 1851 exeunte.	mense Martio 1852 exeunte.	2 digitos transversos supra umbilicum.	— — —	in apertura 3 ^a .	— — —	3—4"	— — —	os uteri externum et internum aperta.	28. Aug. 1852.
A. J.	puella.	modica.	3. Octobri 1844.			manum transversam supra umbilicum.	— — —	parum supra apert. 3 ^{am} .	— — —	4"	aeque longa.	fissura transversa clausa.	15. Octbr. 1844.
A. K.	femina.	—	30. Januario 1848.	mense Majo ineunte.		3—4 digitos transversos supra umbilicum.		inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	retrorsum et parum sinistrorsus.	3—4"	— — —	os ut. externum apertum, aeque ac canal. p. v.	25. Febr. 1848.
K. F.	puella.	—	7. Aprili 1848.			— — —		prope exitum pelvis.	deorsum, retrorsum et sinistrorsus.	5—6"	inaequalia.	os uteri internum multum apertum.	9. Aprili 1848.
M. Sch.	—	—	20. Martio 1845.	mense Julio medio.	24. Decbr. 1844.	3 digitos transversos supra umbilicum.		in apert. 3 ^a .	multum sinistrorsus.	4"	fere aeque longa.	os uteri extern. et internum aperta.	26. Martio 1845.
Chr. S.	femina.	—	11. Februario 1847.	17. Junio 1846.		supra umbilicum.		— — —	multum retrorsus et dextrorsus.	3—4"		digitus per os uteri internum in canal. p. v. induci potest.	1. Martio 1847.
J. M.	—	—	10. Novembri 1848.			inter cardiam et umbilicum.		inter aperturam 2 ^{am} et 3 ^{am} , in linea mediana.	retrorsum et sinistrorsus.	2—2½"		os uteri internum etiam apertum.	18. Novembri 1848.
A. L.	puella.	—	8. Febr. } 1849. 15. Febr. }			3 digitos transversos supra umbilicum.		parum supra apertur. 3 ^{am} .	retrorsum et parum dextrorsus.	par. ant. 6", par. post. 5".	inaequalia.	os uteri transv. ovale a) compressa. canal. coni forme ap. b) port. vag. fere 1" longa.	16. Februario 1849.
M. Bl.	—	—	16. Febr. } 1849. 1. Martio }	11. Junio 1848.		inter cardiam et umbilicum.	— — —	supra apertur. 3 ^{am} .	— — —	a) 4" b) 5—6"	lab. anterius longius.	os uteri internum apertum.	5. Martio 1849.
A. Kl.	femina.	—	31. Octbr. 1851.			— — —		inter aperturam 2 ^{am} et 3 ^{am} .	multum retrorsus et parum dextrorsus.	4—5"	inaequalia.	os uteri externum apertum.	24. Novembri 1851.
M. J.	puella.	—	28. Februario 1847.			3 digitos transversos supra umbilicum.	— — —	supra apertur. 3 ^{am} .	retrorsus et sinistrorsus.	3—4".	— — —	os uteri ext. et internum aperta, aeque ac. canal. port. vag.	2. Martio 1847.
L. K.	femina.	—	23. Majo 1852.	mense Octobri exeunte.		2 digitos transversos supra umbilicum.		supra apertur. 2 ^{am} .	retrorsum et dextrorsus.	in par. ant. 4", in p. post. brevius.	— — —	os uteri externum apertum.	25. Majo 1852.
M. K.	puella.	exigua.	6. Martio } 1842. 17. Febr. }			inter cardiam et umbilicum.		inter aperturam mediam et 3 ^{am} .	retrorsum, deorsum et sinistrorsus.	4"	aeque longa.	os uteri transverso ovale apertum.	9. Martio 1842.
L. R.	femina.	—	10. Aprili 1845.	mense Junio 1844 exeunte.	10. Decembri 1844.	— — —		infra apertur. 3 ^{am} .	retrorsum et sinistrorsus.	3—4"	— — —	os uteri internum apertum.	29. Aprili 1845.

Mutationes, quae in portione vaginali mulierum, *decimum* mensem gravidarum, deprehensae sunt.
Mulieres quae graviditatem *semel* subierunt.

Nomina.	Matrimonio junctae an puellae.	Quales ad staturam.	Quo temp. exploratio facta fuit.	Tempus indicatur, quo ad ultimum menstrua expediisse affirmarunt.	Quando foetus motum primo animadvertērunt.	Locus mutatus annotatur, quem uteri fundus obtinuerit.	Quae signa peculiararia inibi observata sunt.	Quam positionem portio vaginalis habuit.	Quo portio vaginalis directa fuit.	Quam longa p. v. fuit.	Quas mutationes labia et os uteri subierunt.		Quae signa praeterea in p. v. oblata sunt.	Quo tempore foetus emissus est.
M. L.	puella.	magna.	20. Aprili 1848.			inter cardiam et umbilicum.		inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	retrorsum et in linea mediana.	3—4"	inaequalia.	os uteri externum levis apertum.	crassa, mollis, compressa.	8. Majo 1848.
M. L.	—	—	13. Maio 1852.	mense Augusto 1851.		manum transversam supra umbilic.		in apertura 2 ^a .	in linea mediana.	3—4"	aeque longa.		tumida, mollis, compressa.	
M. W.	—	—	10. Martio 1848.	29. Junio 1847.	10. Decbr. 1847.	in umbilici regione.	fossa umbilicalis evanuit.	supra apertur. 3 ^{am} .	retrorsum et sinistrorsus.	5—6"	inaequalia.	fossa transversa hians.	crassa, tumida.	
J. P.	—	—	27. Sept. } 1846. 16. Octbr. }			— — —		in apertura 2 ^a .	— — —	4—5"	lab. ant. longius.	fovea transversa ovalis.		26. Octobri 1846.
M. J.	femina.	—	30. Maio 1852.	mense Septembri medio.	mense Martio exeunte.	inter cardiam et umbilicum.		supra apertur. 3 ^{am} .	— — —	3"	inaequalia.	os uteri rotundum, clausum.	procera, mollis, compressa.	
M. M.	—	—	5. Martio 1852.	mense Junio ineunte.	mense Decbr. ineunte.	— — —		infra apertur. 3 ^{am} , omnino in perinaeo.	dextrorsus.	2—3"	aeque longa.	os uteri externum transverso ovale, levis apertum.	crassa, compressa, mollis reddita.	1. Aprili 1852.
A. P.	puella.	modica.	17. Octbr. 1847.					in apertura 3 ^a .	retrorsum et sinistrorsus.	4"	— —	fossa transversa hians, parva.		25. Octobri 1847.
A. W.	—	—	11. Maio 1848.			— — —	— —	infra apertur. 3 ^{am} .	multum retrorsus, in linea mediana.	3—4"	— —	os uteri externum et internum aperta.	tumida, mollis.	14. Majo 1848.
E. J.	—	—	24. Novbr. 1849.	mense Martio ineunte.	mense Augusto medio.	— — —	— —		retrorsum et sinistrorsus.	3—4"	— —	os uteri clausum.		
L. O.	femina.	—	14. Aprili 1850.			supra umbilicum.		in apertur. 3 ^a .	— — —	3—4"	— —	os uteri ext. ovale.	tumida, mollis reddita, compressa.	1. Maio 1850.
L. K.	puella.	—	14. Martio 1845.			inter cardiam et umbilicum.	— —	inter aperturam 2 ^{am} et 3 ^{am} .	retrorsum et dextrorsus.	4"	— —	fovea oris uteri omnino clausa.	mollis, multum compressa.	10. Aprili 1855.
Thr. A.	—	—	11. Martio 1849.			— — —		supra apertur. 3 ^{am} .	multum retrorsus et sinistrorsus.	3"	— —	os uteri apertum.	coni formam habens, rotunda, mollis redd.	25. Martio 1849.
A. N.	femina.	—	21. Febr. 1849.	mense Majo 1849 medio.		— — —		inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	retrorsum et sinistrorsus.	5"	— —	fovea oris uteri parva clausa.	procera, coni formam praebens, leviter mollis reddita.	
M. A.	puella.	—	7. Novbr. 1851.			— — —		supra apertur. 3 ^{am} .	retrorsum et dextrorsus.	2"	— —	per os uteri internum digitus induci potest.	parum tumida, compressa, mollis reddita.	7. Novembri 1851.
L. S.	femina.	—	4. Novbr. 1852.	mense Februario 1852 ineunte.	mens. Augusto ineunte.	— — —		infra apertur. 3 ^{am} .	sinistrorsus.	omnino evanuit.	evanuerunt.	os uteri clausum.	coni formam habens.	
L. S.	puella.	—	24. Novembri 1849.	mense Martio 1848.		4 digitos transversos supra umbilicum.	— —	inter apertur. 2 ^{am} et 3 ^{am} .	multum retrorsus.	3"	— —		crassa, mollis reddita.	27. Novembri 1849.
L. R.	femina.	exigua.	27. Aprili 1848.			in umbilici regione.		proxime infra apert. 2 ^{am} .	retrorsum et sinistrorsus.	3—4"	inaequalia.	fissura transversa clausa.	coni formam habens, procera, compressa.	23. Maio 1849.